

DOMOVINA

Oglaš:

Za 1 mm x 60 inercialnega stoipča mali Din 0-20, uradni D 0-30, poslana, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ul. 54.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva o. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrletno Din 3.—, polletno Din 4.—, ooleletno Din 12.—.

Lažnivi kljukci

Zenske, ki hodijo veliko v cerkev, rade lažejo; saj lahko dobe vsak dan na novo odvezo, ako so le gospodu župniku ali kaplanu po godu.

Miški hodijo manj k spovedi, zato je laž med moškimi manj udomačen. Hvala bogu smo pa tako daleč, da lažnivcev ljudstvo ne mara in da v nobeni poštini občini lažnivi kljukci ne pridejo na uglednejša in vplivnejša mesta. Kjer se pa to zgodi, vidimo skoraj povsod od zadaj vpliv in strahovanje duhovščine.

Slovenska klerikalna stranka slovi od nekdanj kot vazalica naroda. Ze predl vojno ji je priprosto ljudstvo nadelo ime: «Stranka Ljudskih Slepjarjev» (S. L. S.). Ako bi ne bilo duhovskega pritiska, ki se kaže vsak dan v cerkvi, v družini, v šoli in vseh povsod, bi živ krst ne spoštoval klerikalne stranke.

Duhovščina je v Jugoslaviji izgubila velik del svoje moči. Velikanska zaslomba «od zgoraj» je šla po vodi, s svobodo se je tudi ljudstvo začelo zavedati svoje samostojnosti. Vsi strašni napori duhovščine držati zlasti kmeta na farovski vrvi ne zadostujejo, da bi se nekdanj vsegomočna SLS. zopet dvignila do svoje nekdanje moči in slave. Zato pa vidimo, da so se klerikalci sedaj v obupu začeli, bolj kot kedaj prej, posluževati v dosego svojih namenov laži in obrekovanja.

Klerikalno časopisje, zlasti «Domoljub», «Straža», «Slovenski gospodar», zavijajo in lažejo, da se kar kadi. Duhovščina po vaseh zajema iz teh listov svojo učenost, razventega pa dobiva še od vodstva SLS. primeren «pouk in vzpodbudo». Kakšen duh vlada danes v klerikalni stranki, so nam razkrili zadnji čas klerikalni voditelji, ki so s svojimi govori v narodni skupščini in na javnih shodih dokazali, da ne ljubijo resnice, hčerke božje in da je njih glavna naloga v današnjih časih vzbujati med ljudstvom še večje nezadovoljstvo ter je z lažmi in hujskarijami podkrepiti.

V narodni skupščini je govoril poslanec Sušnik, ki je bil do sedaj na glasu, da pripada med poštene in dostojne pristaše v klerikalni stranki. Njegov govor je bil namenjen za njegove volilce, katerim si je Sušnik prizadeval dopovedati, da se nahajajo v državi, v kateri jih bije Srb, dokler ne poginejo ter da smo Slovenci v Jugoslaviji hlapci in berači nasilnega in krivičnega gospodarja. Poslanec Sušnik pa je imel smolo, da je najbolj pobijal one zakone in ukaze, ki jih je zagrešil — on sam in pa dr. Korošec takrat, ko je bil minister. Škoda, da ni Sušnik govoril tudi o goljufijah in tatvinah, ki so jih uganjali klerikalci, ko so bili v Ljubljani na vladi, pri demobilizacijskem blagu. Tudi bi mu bilo treba povedati, na kak brezvesten in lumpovski način so klerikalci pod dr. Brejčevu vlado pripravili 100 mi-

lijonov kron na Koroškem in največ zaradi te korupcije pripravili plebiscit. O vseh teh stvareh je Sušnik molčal, ker se mu je kolcalo po zapravljenih milijonih in lepih časih, ko so si klerikalci pri vladi na državne stroške polnili nikdar site malhe. Da bi svojo poštenost in pravičnost boljše pokazal, je očital celo ubogi Črni gori, da ima preveč šol, dočim je res, da je Slovenija s srednjimi šolami prav dobro preskrbljena, ker pride na en milijon ljudi 12 srednjih šol in kakih 30 meščanskih šol. Vsa hinavščina katoliškega poslanca je vidna iz tega. V Beogradu je tožil, da imamo premalo šol, po deželi pa agitirajo klerikalci proti šoli!

Poslanca Sušnika je pa v potvarjanju resnice še daleč nadkrilil poslanec dr. Gosar, ki se je izkazal za pravega mojstra v laganju. Skoraj vse številke, ki jih je navajal na unionskem shodu v Ljubljani iz državnega proračuna, so se izkazale za goljufive in lažnive. Tako je n. pr. trdil, da ima državni monopol v Srbiji 88 milijonov izgube, v drugih pokrajinah države pa dve in pol milijardi dobička. Proračun pa jasno pove, da bo imela Srbija 247 milijonov, prečanski kraji pa 273 milijonov dinarjev čistega dobička od monopola.

Gosar je dalje trdil, da dobivajo pokrajine izven Srbije le 113 milijonov kron za potrebe socialne politike. Dokazano je, da dobivajo ti kraji od države najmanj 500 milijonov kron. Samo v Sloveniji dobiva oddelek za socialno politiko nad 90 milijonov kron, oni v Zagrebu pa čez 150 milijonov kron!

Klerikalne širokoustne poslance, ki so državo v nič devali in z lažmi ter potvorbami pljuvali v svojo lastno skledo, je sedaj dnevno časopisje postavilo na pranger kot falzifikatorje in lažnive kljukce.

Tako moramo zopet doživeti žalostne čase, ki nas spominjajo nazaj na dr. Šusteršičevo dobo. Sedaj se vidi, kako napačno je bilo, da se ni takoj po preobratu pošteno obračunalo z vsemi lumpi, ki jih je ravno v klerikalni stranki toliko.

Čim dalje bolj se kaže potreba, da se zopet vse, kar čuti pošteno in ljubi svojo domovino, dvigne v boju proti brezvestnim klerikalcem!

Boj za „vatikanskega uietnika“

V največji palači na svetu, ki šteje po neki navedbi 11 tisoč sob in dvoran, 22 dvorišč, okrog pa velikanske vrtove, je zadnji teden velik dirndaj. V vatikanu se namreč pripravljajo največja duhovščina na zopetno volitev božjega namestnika, brez katerega je svet radi smrti papeža Benedikta XV. že skoraj 14 dni.

Biti rimski papež ni mala stvar. Z udobnim življenjem v prelestnem domu niso zvezani le ogromni dohodki, marveč tudi posebno velik

političen vpliv. Sedaj umrli papež je zapustil po navedbi klerikalnih listov «samo» čez 10 milijonov kron premoženja, in sicer ne cerkvi, pač pa svojemu nečaku.

Kakor občinski odborniki, kadar imajo voliti župana, ali pa narodne poslance, kadar postavljajo ministre — da se poslužimo klerikalnega izreka ob takih prilikah — se sedaj peha med seboj 70 kardinalov, kdo bo prišel h koritu v Vatikanu.

Prve papeže so volili rimski vezniki z nekako enako in splošno volilno pravico. Ta volitev je bila za papeže vedno bolj neprijetna, zato so kmalu izključili od volilne pravice vernike in jo prenesli na rimsko duhovščino. Pa tudi to ni dolgo trajalo. Papeže so začeli postavljati rimski cesarji in šele leta 1059. je izdal papež Nikolaj II. poseben volilni zakon za papeže, po katerem imajo pravico voliti papeže samo kardinali. Kardinali pa zopet imenuje papež.

Tako so papež in kardinali popolnoma odrinili ljudstvo od vsakih pravic v cerkvi, nalaganje dolžnosti so pa zanje še naprej obdržali. Tudi je izgubila vsa ostala duhovščina vpliv na vodstvo cerkve, ker so postali vsi duhovniki, ki niso kardinali, čisto navadni hlapci Rima.

Za nas Slovence je vse to le žalostno dejstvo, kajti na ta način je zašla naša duhovščina v sužnjost rimske gospode, z njo pa tudi naš narod pod njen strupen vpliv. Med 70 kardinali, ki so raztreseni po cellem svetu, imajo namreč Italijani veliko večino, Slovani pa le dva kardinala (oba Poljaka), dočim Vatikan nas Jugoslovanov in Čehov ne smatra za vredne, da bi imeli kakega kardinala. To je ravno taka zgodba, kakršno smo Slovani doživljali v ranjki Avstriji, ko so imeli Nemci in Madžari predpravice, za Slovane pa še pravic ni bilo. Slovenec do svetovne vojne sploh misliti ni smel na to, da bi mogel postati v Avstriji minister.

Štiristo let je že tega, odkar ni bil nihče drugi izvoljen za papeža kakor Italijan. Tudi to pot ne bo drugače. Države se sicer trgajo med seboj za tega ali onega kandidata, a glavno vprašanje se suče okoli tega, ali bomo dobili papeža, ki bo najprej Lah in šele potem papež, ali pa papeža, ki bo najprej klerikalec in šele v drugi vrsti Italijan.

Od onega kakor od drugega nimamo Slovani — zlasti pa Jugoslovani — nič dobrega pričakovati.

Pravljici, da kardinali, kadar volijo papeža, sveti duh obsenči, že zdavnaj noben pameten človek ne verjame. Neumnost take pripovedbe je razvidna že iz volitve predzadnjega papeža, ko so kardinali — obsenčeni od svetega duha — že skoraj izvolili za papeža Rampollo, pa se je moral pozneje sveti duh s kardinali vred ukloniti protestu avstrij-

skega cesarja, ki ni maral tega kardinala za papeža.

Volitev papeža je strogo politična volitev, ki nima z bogom in s svetim duhom prav nobene zveze. Saj bi pa bilo tudi žalostno, ako bi sveti duh vedno mislil le na Italijane in bi tako preziral zlasti nas Jugoslovane.

V delu je rešitev

Po deželi in po mestih se vršijo shodi in zaupniški sestanki raznih strank. Izmed vseh so klerikalna zborovanja najbolj hujskaška in najbolj nesramna. Na nobenih drugih shodih se resnica tako predrzno ne potvarja, kakor ravno na klerikalnih. Namen takšnih shodov je z vsemi mogočnimi sredstvi razburjati ljudi in jih ogorčiti proti sedanji vladi, oziroma strankam, ki so sedaj na krmilu, da bi zbegane ovce tem rajše polnile klerikalne hleve.

Marsikje se klerikalcem farbanje res obnese, kajti žalibog je med našim ljudstvom še zelo mnogo nerazsodnih ljudi, ki nasedejo klerikalnim zavijanem. Klerikalci izrabljajo draginjo, izrabljajo neurejene razmere, davke in nalagajo vse to na hrbet vladi, češ da je ta kriva zlu, čeprav je jasno, da bi danes tudi klerikalna vlada nič drugače ne mogla izvrševati svojih poslov. Klerikalci imajo močno agitacijsko sredstvo v rokah, to je nezadovoljnost med narodom. Tega orožja oni ne bi imeli, če bi bilo naše ljudstvo politično zrelejšo, razsodnejše in manj pod farovski komando. Razsodno ljudstvo bi vedelo, da v danih razmerah ne gre brez žrtev.

Razmere so danes težavne. Kdo bi tajil to! Krivda temu pa ni tam, kjer jo hujskači kažejo. Ne rečemo, da razne vlade, ki smo jih že imeli v Jugoslaviji, niso marsikaj zakrivilo, vendar izvira zlo, kar smo že tolikokrat poudarjali in kar uvideva vsak razsoden človek, iz povojnih razmer. Vojna nam je uničila denar, ubila najboljše ljudi, delo je zastalo vsled vojne. To se ne more popraviti in nadomestiti v par letih, zlasti pa bo to težavno pri nas, ki imamo nebroj strank, strancič, struj, ki se le nestvarno ravšajo in kavsajo med seboj na vse žive in mrtve, ki hujskajo drugo proti drugi, ki podžigajo ljudske strasti, plemensko sovraštvo, nekatere nastopajo celo proti državi.

Le redke od teh strank opominjajo k treznosti, k stvarnosti, k delu. Le v tem pa je naša rešitev, ne v političnih strasteh. Zlo je zakrivila vojna, in ako se razmere ne boljšajo v taki meri, kot bi se morale, smo krivi mi sami — ne vlada, ki ne more napraviti ničesar brez nas, če se upiramo izvrševati državljanske dolžnosti, če goljufamo državo, kjer moremo, če ne vršimo vestno svojega poklica in ne delamo. Čudežev ne more delati nobena vlada.

Ljudje zahtevajo danes od države vse. Dobijo se n. pr. invalidi, katerih invalidnost je tako majhna, da morejo kljub temu izvrševati svoj posel, vendar se pa ti ne sramujejo zahtevati od države podpore. Ako se zgodi kje ta ali ona nesreča, ali pa je kaj drugega potrebno v interesu ljudstva, že vse kriči: Država, pomagaj! Kadar pa je treba državi dati, kar ji gre, se pa ravno tisti, ki kličejo vedno državo na pomoč, najbolj obotavljajo izvrševati državljanske dolžnosti.

Ako hočemo rešiti sebe in državo, moramo biti za nekaj let pripravljene še na mnoge žrtve. Po vojni je postal ves svet kot eno veliko pogorišče, zlasti gospodarsko slabotnejše države čutijo zlo minule vojne. Med temi smo tudi mi, ki nimamo dovolj industrije, imamo premalo železnic in slab denar, katerega smo podedovali po rajni monarhije. Imamo pa mi to prednost, katere nimajo ne sedanja Avstrija, ne Madžarska, niti ne Italija, to je, da je naša država po naravi zelo bogata. Imamo rodovitno zemljo, krasne gozdove in vsakovrstne rude.

Ako bomo to zakopano bogastvo dvignili, bomo prišli kmalu do bolj-ših razmer. To pa se da doseči samo s požrtvovalnim delom, ker je treba nadomestiti tudi delo, ki je med vojno zaostalo. Toda koliko jih je danes, ki imajo zmisel za požrtvovalno delo? Delavstvo danes za vsako malenkost štrajka. Ako zahteva delavec toliko plačo, da lahko živi, je seveda popolnoma opravičeno, toda delavstvo zahteva poleg tega še neprestano drugih udobnosti, ki zmanjšujejo uspeh dela. Delavstvo je doseglo osemurni delavnik, komunisti pa zahtevajo še celo šesturni delavnik. Proti osemurnemu delavniku bi še končno ne bilo toliko nasprotnikov, ko bi delavstvo teh osem ur delalo tako, kot v mirnem času. Vsled takih razmer hira pri nas industrija, ker so vsled nezadostnega dela domači izdelki dražji, nego tuji uvoženi s carino in drugimi stroški vred.

Naše delavstvo se po veliki večini žalibog ne zaveda tega, da je treba delati tako, da ima delo tudi uspeh. Zlasti mlajše delavstvo, pokvarjeno v vojni, je pripravljeno vsak trenutek štrajkati, toda skoro nikdar ni čuti med njim razgovora o tem, da je poleg dobre plače tudi potrebno vstrajno uspešno delo. Dokler vidi delavstvo samo delodajalčev dobiček, ki

je danes brez vsakega dvoma v večini slučajev zelo majhen, ne bo boljše.

Veliko zlo je danes tudi dejstvo, da se mnogo ljudi odteguje delu in da se preživlja s tihotapstvom, prekupčevanjem in podobnim. Takih ljudi žalibog ni mnogo samo po mestih, temveč se je to razpaslo po vojni tudi po deželi. Vendar pa je ogromna večina naših kmetov in obrtnikov delavna. Vsaj na slovenskega kmeta ni vojna vplivala preveč kvarno.

Ko bi kmet danes hotel delati le osem ur na dan, kot dela delavstvo, kam bi mi prišli? Živila bi se podražila v brezmejnost in kmalu bi bile pri nas obupne ruske razmere. Kmet mora delati mnogokrat po 16 ur na dan in ne počiva ne poleti, ne pozimi. Zvečer, ko žalibog čestokrat industrijsko delavstvo popiva po oštarjih, mora kmet še delati pri živini. Tako lahko rečemo: Če bi še kmet ne bil delaven, bi prišli strašni časi.

Proti slabim razmeram danes ni drugega leka, nego delo, treznost in poštenost ter varčevanje. Naše delavstvo se naj gre učiti dela n. pr. v Nemčijo, da bo videlo, kako se zaveda svojih dolžnosti nemški delavec, ki je mnogo zrelejši in razsodnejši, nego naš. Dolžnost je vseh poštenih in uvidenih ljudi, da podučujejo zasleplence, da skušajo omiliti strankarske strasti in hujskarije, ki samo uničujejo naše sile, in da s pametno besedo navajajo ljudi na vstrajno delo, pa bomo imeli kmalu zadovoljno Jugoslavijo.

Politični pregled

Naša narodna skupščina je sprejela v zadnjem času dve trgovinski pogodbi s tujima državama, in sicer **trgovinski pogodbi z Avstrijo in Nemčijo.**

Trgovinski dogovor z Avstrijo, ki je že obstojal, se je le podaljšal do dne 30. junija 1922., z Nemčijo pa pridemo šele sedaj s to pogodbo v pogodbeno stanje.

V Beograd je prispel šef Grškega generalnega štaba general Dusanis. Kakor se zatrjuje, bo ta vodil pogajanja

za vojaško zvezo med Jugoslavijo in Grčijo.

Ni še sicer gotova stvar, če bo prišlo do te zveze, ki bi bila potrebna nam in Grčiji, ker smo mi in Grki,

obdani od skupnih nevarnih sovražnikov.

V časopisju nasledstvenih držav se vedno bolj opaža oster odpor proti temu,

da bi te vzdržavale Karla in Cito. Zlasti češko časopisje je proti temu, da bi se na račun nasledstvenih držav dajali Karlu in Citi tako visoki dohodki, kakor jih nima danes nobeden izmed državnih poglavarjev male antante, niti predsednik Masaryk, niti naš kralj Aleksander, niti romunski kralj Ferdinand. Kako naj tudi pridejo te države do tega, da bi zasipale z denarjem Habsburgovce, ki imajo že itak ogromno premoženje, od katerega lahko udobno živijo. Imamo drugih potrebnejših stroškov in nam ni prav nič razumljivo, da bi morali skrbeti mi za zabavo in pohajkovanje dveh lenuhov in njunega dvora — zato, da bi v ugodnem trenutku zopet skušala priti na Madžarsko.

Veliko se sedaj po svetu razpravlja in govori

o genovski svetovno-gospodarski konferenci.

Amerikanci se še vedno niso izrazili če se bodo udeležili te konference. Ker pa brez Amerike pri današnjih razmerah ni mogoče reševati svetovnih gospodarskih vprašanj, se že čujejo francoski in angleški glasovi, naj se konferenca za nekaj časa odloži. Za to konferenco se zanima tudi Rusija, ki je bila povabljen, in sicer namerava poslati na konferenco zastopstvo pod osebnim vodstvom Ljenina.

Iz Londona prihajajo poročila, da bo Anglija priznala

neodvisnost Egipta,

in sicer pod pogoji, da Egiptovska država ne bo vodila proti Angliji sovražne politike in da se Angliji zagotovi zveza z Egiptom potom Sueškega prekopa. Ravno tako zahteva Anglija varstvo inozemcev v Egiptu. Ako na te pogoje pristane, je Anglija pripravljena odreči se protektoratu nad Egiptom.

Dopisi

Vrhnika. Pri nas praznuje Kmetška posojilnica svojo 40letnico. Leta 1881., ko je vel nemški duh po Kranjskem in ko je zadružništvo še spalo, so se zbrali na Vrhniki za korist ljudstva navdušeni možje-narodnjaki in ustanovili zadrugo pod imenom

«Kmetška posojilnica vrhniške okolice na Vrhniki». Smoter ustanoviteljev je bil ta, da navede ljudstvo do varčevanja in da pomaga revnejšim slojem do potrebnega kredita. Zaradi pomanjkanja denarja in nezaupanja ljudstva je bilo prvo leto posojilniško delovanje zelo otežkočeno. Leta 1882. so znašale vloge samo 38.741 K, potem je šlo z vlogami stopnjevaje vedno višje, tako da izkazuje posojilnica že 11.000.000 K. Posojilnica vsled stroge previdnosti svojih upraviteljev ne izkazuje v celi dolgi dobi nikakih izgub in si je s pridnim in varčnim gospodarstvom toliko prihranila, da nudi vlagateljem popolno varnost za njih vloge. Posojilnica je izdala vsako leto precejšnjo vsoto za dobrodelne namene. Vojnega posojila je imel zavod 46.000 K, katerega je pa pravočasno prodal. Prvi predsednik je bil do svoje smrti leta 1891. Fran Kotnik; od tega časa dalje pa predseduje za drugi Josip Lenarčič. Veliko zaslug za zavod si je pridobil pokojni član ravnateljstva Ivan Gruden.

Dolnji Logatec. Neki naši klerikalni možje so nabrali od hiše do hiše okoli pol milijona kron za nakup novih zvonov, za koje manjka baje še 20.000 kron. To priliko je porabil naš klerikalni občinski gerent Slavc in je dal dne 22. januarja pred cerkvijo razglasiti, da ne bo zvonilo fistim, ki niso za nove zvonove prispevali, kadar bodo umrli. Kdo je za ta oklic pooblastil našega bistroumnega gerenta Slavca, ne vemo, vemo pa, da hočejo naši klerikanci na ta način izsiliti denar za nove zvonove od oseb, ki še niso prispevale v to svrhu. Na to dejanje našega občinskega gerenta Slavca opozarjamo naše okrajno glavarstvo in prosimo isto, da nam vendar že enkrat postavi za občinskega gerenta človeka, pa bil ta tudi klerikalec, če že drugače ne more biti, samo da nam ne bo po naši občinski pisarni streljal kozlov in nam delal sramoto s popivanjem in spanjem za mizami naših gostiln itd. Našega gospoda župnika pa prosimo, da v bodoče več ne poskuša izsiliti iz nas denarja za cerkvene namene s pomočjo našega gerenta Slavca ker nas je več, ki nismo prispevali za nove zvonove ravno zaradi Slavca, bomo pa prispevali, če javno objavite, da je Slavc ravnal na lastno pest brez Vaše vednosti.

A. ROJ:

Pisma klerikalnega poslanca svojemu župniku

II.

Častiti gospod župnik! Zdaj smo začeli z visoko politikom. Pa tega ne razumem, da je nas katoličanov tako malo v zbornici, ko imamo edino pravo vero in je Bog gotovo tako uredil, da je nas največ na svetu, kakor so Oni večkrat pravili. Naš voditelj so nas tolažili, da pride še več naših, pa jih od nikoder ni bilo dozdej. Ko se je za ustavo glasovalo, smo mi prej sklenili, da bomo proti, ker nam ne dajo nobenega ministra in tudi smo rekli, da ne prisegemo na ustavo. Pa je nam ministrski predsednik Pašić take pravil, da so bili še gospod Korošec vsi rdeči, mi pa nismo vedeli, kam bi gledali, ker nas je bilo nekako sram in so nas razen komunistov vsi poslanci nekako postrani gledali ali pa se nam smejali. Jaz bi bil najraje «za» glasoval, ker sem tudi med katoliškimi poslanci slišal, da je ustava dobra, pa si nisem upal zaradi gre-

ha proti duhovski gosposki, kakor so me Oni učili. Kar oddahnili smo si, ko je bila ustava sprejeta. Na kraljevem dvoru so bili tudi veseli in priredili v proslavo sprejete ustave neko slavnost. Zvedeli smo, da se bo tam zastoj jedlo in pilo, in tedaj nam je bilo še bolj tesno pri srcu, da smo proti glasovali. Pa kaj, malo smo se potuhnili in šli, vsak na svojo roko, dasi smo prej rekli, da ne gremo. Bilo pa je res krasno. Kar zijali smo in vsi so bili izredno prijazni z nami in se malo muzali, ko so videli nas katoliške korenjake pri obloženih mizah in polnih litrih. Jedli in pili smo, kakor znamo samo mi in ko me je minister za vero nekaj vprašal, se mi je tako zarigalo v želodcu, da mu še odgovoriti nisem mogel, pa mi ni zameril, ker je prej opazoval, koliko sem pojedel in popil. Koj nato so me pa obhajale neke slabosti, da se mi je vse nekam mešalo v glavi in da sem vse videl kakor v megli. Ne vem, kako sem prišel v svoje stanovanje, katero se je ta dan izkazalo popolnoma primerno za mene, dasi je bil prej svinjak, kajti drugod bi bil spet grozno plačal, tako pa je dobra gospodinja

s tremi škafi vode, jerbasm žagovine, lopato in meflo vse spravila v red. Potem je še sežgala nekaj brinjavih vej v sobi in neprijetne dišave so izginile. Jaz pa sem dal za pol litra sladkega žganja — saj prejšnji dan nisem nič zapravlil — pa sem si uredil zopet želodec in pridna čevljarka se je tako razveselila, da se je od veselja jokala in me trikrat objela.

O mraku sem šel malo po beograjskih ulicah. Pred neko kavarno, kjer je bilo vse razsvetljeno, sem videl gospoda Korošca, ko so govorili z dvema nobel gospodičnima. Potem so šli v kavarno in se tam dobro zabavali, kar sem videl skozi veliko okno. Pozneje, ko sem prišel tam mimo nazaj, so vstopali ravno v zaprt voz in sem opazil, da imata gospodične zelo lepa spodnja krila iz svile, vse čipkasto, in črne svilenogavice. Nevem, kam so se odpeljali. Drugi dan sem to pravil tovarišu v zbornici in ta mi je povedal, da so naročili naš dični voditelj veliko svilenega blaga za ženske v Ameriki, vse sorte nedrije, krila, pranje, dišave in nogavice, ker so iz lastne skušnje spoznali, da so naše

katoliške ženske ponekod na deželi vendar premalo snažne in ko so bili še ministrski podpredsednik in imeli vso oblast v rokah, so hoteli hitro in temeljito odpraviti ta madež z našega vernega ženstva ter so naročili več vagonov take prijetne šare. Zdaj, ko niso več minister, pa to blago nekje leži, ker je predrago in ga sami menda spravljajo med prijazne gospodične. Bile so tako lepe, da Jih prosim za skorajšnjo pošiljatev škapulirja.

Jih udano pokorni

Janez Telebnik
poslanec SLS.

Se nekaj! Srajco in gate sem vzel samo ene s seboj v Beograd. Zdaj se je pa vse nekam zamazalo in ne vem, kaj bi napravil. Brez gat bi že lahko šel v zbornico, ker se ne vidi, pa zavoljo srajce je bolj sitno, ker bi si moral suktno zapeti do vratu, kadar bi srajco dal v pranje. Ali bi pa doma ležal dva dni, dokler bi gospodinja vsega ne oprala? Pa je škoda za dijete! Naj mi oni svetujejo, kako naj naredim, da bo prav za katoliško stvar! — J. T.

Smrečje nad Vrhniko. V Smrečju je mala cerkva, v kateri je parkrat na leto maša; ima tudi lep velik zvon, ki je po zaslugi mežnarja in ključarja g. Leskovca, p. d. Smrekarja, ostal v zvoniku, da ga niso odpeljali. Leskovcu sedaj kar na enkrat cerkev ni več dobra in jo hoče podreti, češ da ima ta slabo zidovje. Vendar mislimo, da bo še vseeno preživela njega in njegov rod. Mož hodi okrog in pobira za novo cerkev ter je baje nabral že okrog 50 tisoč kron. Gotovo bi storil mnogo bolje, ako bi pustil cerkev v miru in pobiral zvon, ki je bolj potrebna, ne samo za njegove otroke, ki jih ima obilo in ki ne obiskujejo nobene šole, temveč tudi za druge. — Pa brez zamere, ko so mi znane razmere.

Spodnje Gorje pri Bledu. V nedeljo so priredili v tukajšnji gostilni Černe javno tombolo. Te tombole se je med drugim udeležila tudi Ivana Šlibar, delavka z Bleda. Kmalu pa je prikolovratil v gostilno Pečarjev Janez, delavec iz Poljšice, ki je bil zelo vinjen in je začel klicati fante na boj. Nekdo mu je odvrnil, daje pripravljen boriti se z njim zunaj na dvorišču. Pečar Janez je začel nato metati kozarce vse navskriž po sobi in en kozarec je zadel Šlibarjevo s tako silo nad levo oko, da ji je moral zdravnik rano šivati, nato pa jo je poslal v bolnico. Razgrajča so nato fantje postavili pod kap, kjer si je svojo vročo jezo shladil. —

Žužemberk. Naš «velezaslužni» dekan Gnidovec, znán vsled svojega hujškanja, ki se bo v kratkem imel priliko zagovarjati pred sodiščem, je ob smrti Nj. Vel. kralja Petra Osvoboditelja šele na poziv vlade razobesil žalno zastavo, podobno stari cunji, je sedaj, ko je umrl papež — pokrovitelj fašizma — kupil novo, in se celo predrznil vabiti k maši zadušnici drž. uradnike. Poslal je tudi g. županu dopis, v katerem prosí, da naj onemogoči veselico Gasilnega društva, ki bi se imela vršiti dne 29. m. m. Pismo se glasi: «Dragi gospod župan! Sporočilo se mi je, da so po trgu nabiti lepaki, ki vabijo na veselico Gasilnega društva v nedeljo 29. t. m. To je naravnost škandalozna brezobzirnost! Torej sedaj, ko oče vsega krščanstva na parah leži, naj otroci plešejo in godejo? Prosim Vas, preprečite ta škandal. Ali s tem, da jim ne daste licen-

ce, ali pa s tem, da jih s svojim vplivom pregovorite, naj preložijo veselico vsaj za en teden, če že morajo piti in plesati za društvo. Ko je umrl Nj. Vel.: («Nj. Vel.» to je vstavil med vrsto g. župan) kralj Peter še po njegovem pogrebu nismo smeli imeti katoliškega shoda, a ko umrje naš najvišji cerkveni poglavar, pa se naj pred pogrebom celo pleše? Vsi poštene katoliki bi upravičeno rekli, da je to preiščena demonstracija. V nadi, da jo preprečite, Vas pozdravlja udani K. Gnidovec, dekan.» — Iz pisma je razvidno, da bi bilo dekanu najljubše, ko bi bil vrhovni poglavar v Rimu v osebi laškega papeža — ob enem tudi naš kralj.

Trbovlje. To je bila viharna in strašna noč. Pripodili so se temni oblaki od juga, zakrili nebo, v zraku se je slišalo lajanje in stokanje, kakor bi «divji lovec» podil svoje tajne jate proti severu. In tedaj se je oglasil divji krik iz višine: «Ključek!» Vse je utihnilo in zamrlo. In zopet besni klic: «Ključek!!» In v tretje, še glasneje: «Ključek, kje so tvoje ovce!!!» Nekateri pravijo, da je to bilo zato, ker se je Ključek po vsej sili hotel peljati na občinske stroške v pregrešni Pariz, Zajčeva Neža pa pravi, da je to bil «cahn», da bo izvoljen za papeža. Pa brez zamere, saj to ni nič hudega! M. R.

Vransko. Dne 24. januarja je bil na tukajšnjem pokopališču pokopan učitelj g. Ivan Jakše. Velikanska udeležba pri pogrebu je pričala, kako priljubljen je bil rajni gospod Jakše. V lepem številu se je zbralo vse učitelstvo vranskega okraja, da spremi k zadnjemu počitku svojega stanovskega tovariša. Okrajni šolski svet je zastopal okrajni šolski nadzornik g. Černež. Pogreba so se nadalje med drugimi udeležili: požarna bramba v Prekopi z zastavo, požarna bramba v Kaplji z zastavo, požarna bramba v Vranski, pevsko društvo «Vranska vila» z zastavo. Zastopana so bila nadalje vsa druga vranska društva kakor Ciril-Metodova podružnica, Čitalnica, Podružnica Jugoslovenske Maticice, Državna krajevna zaščita dece in mladine na Vranskem, krajevna organizacija Jugoslov. demokratske stranke, vsi uradi na Vranskem, kakor sodišče, notarijat, finančna kontrola, orožništvo in županstvo. Svojega zastopnika so poslali tudi glavni odbor Jugoslov. Maticice v Ljubljani, okrožna organizacija JDS. v Celju ter ob-

čina Prekopa. Rajnega je spremljalo na njegovi zadnji poti veliko število ljudstva iz trga in okolice. Krsto so ponesli na pokopališče vranski Sokoli. Na pogreb so prihitali tudi Sokoli iz Braslovč, iz St. Pavla in iz Zalca. Pogreba so se udeležili tudi šolarji tukajšnje šestrazrednice. Vsak od njih je imel v rokah zeleno vejico in s temi vejicami so postlali hvalnezi učenci in učenke svojemu ljubljenu učitelju njegovo mrzlo postelj. «Vranska vila» je zapela svojemu predsedniku tri žalostinke ob mrtvaškem odru in na pokopališču. Ob odprtem grobu se je od pokojnika poslovil z lepimi besedami starosta brat dr. Šerko, v imenu njegovih stanovskih tovarišev pa mu je govoril njegov dolgoletni prijatelj gospod nadučitelj Bizjak iz Celja. Velika udeležba pri pogrebu pričala jasno, kako veliko spoštovanje in zaupanje je užival rajni Jakše ne le na Vranskem, temveč v celem okraju in še izven njega. Priljubljenemu pokojniku bodi ohranjen trajen spomin!

STRAŠNA ŽALOIGRA.

V Št. Vidu pri Stični je v torek povabil ruski begunec Karel Šapira, krošnjar, k sebi na dom večjo družbo, kje so se prav dobro zabavali, pili in plesali. Godba jim je igrala vesele poskočnice.

Tega zabavnega večera se je med drugim udeležil tudi usnjarski mojster in posestnik Tomaž Gantar iz Št. Vida pri Stični.

Vsled preobilo zavžitega alkohola se je vnel med družbo kmalu prepir. Ženske so v strahu pred zlimi posledicami hitro zbežale, tako da sta Gantar in Šapirov nazadnje ostala sama v sobi. Kaj se je med njima godilo, nikdo ne ve povedati, toda kmalu so se slišali iz sobe revolverski strelji in Gantarjevo kričanje. Šapirov je oddal na nesrečneža šest strelcov, in sicer tri v glavo, enega v prsa in v vsako roko po enega, nato pa pobegnil v noč, Gantarja pa pustil smrtonovarno ranjenega ležati na tleh.

Ko so ljudje prihitali v sobo — med njimi tudi Gantarjeva žena, ki so jo takoj obvestili o grozni nesreči — se jim je nudił grozen prizor. Na sredi sobe na tleh je ležal v mlaki krvi in iz vseh ran krvaveč nezavestni Gantar. Poklicani zdravnik ga je za silo obvezal in nato odredil, da so ga takoj prepeljali v ljubljansko bolnico. Gantarjevo stanje je zelo opasno.

Sokolstvo

Za starosta celjskega Sokola je bil na nedeljskem občnem zboru izvoljen zopet br. Smrtnik. Občnega zbora se je udeležil tudi polkovnik g. Tošič.

Občni zbor Sokola v Žužemberku se je vršil dne 6. m. m. Na občnem zboru se je izvolil sledeči odbor: starosta br. Anton Carli, podstarosta br. Rudolf Podboj, načelnik br. Albin Pehani, tajnik br. Ivo Ahačič, blagajnik br. Stanislav Pleskovič, gospodar br. Pavel Košiček, zapisnikar br. Ivan Jerše st., knjižničar br. Franjo Turk, odbornik br. Ernest Pehani; namestniki: br. Jakob Jerman, br. Ivo Grimšič, br. Vekoslav Medved in br. Ciril Dequal; računsko preglednika: Vekoslav Polajnar in Franjo Smrke.

Če noče, pa noče.

Neki nepridiprav je bil pri spovedi in je tekom spovedovanja izmaknil spovedniku zlato uro. Hitro si je domislil in dejal duhovniku: «Ukradel sem tudi zlato uro.»

Ko mu je spovednik zatrdil, da mu ta greh ne bo odpuščen, ako ne vrne ure lastniku, je nepridiprav segel v žep in ponudil uro spovedniku.

Spovednik, ki ni vedel, da je ura njegova, je seveda ni hotel sprejeti, nakar je potepuh mirno dejal: «Saj sem mu jo ponudil, pa je noče nazaj.»

Poljub in zaušnica.

V neki francoski pokrajini je bila navada, da je po poroki ženin oklofutal nevesto z besedami: «Takšen sem, kadar sem hud.»

Zgodilo se je pa, da je Francoz v tej pokrajini vzel za ženo Nemko, ki ji ta običaj ni bil znan. Ko je ženin nevesto oklofutal in poljubil, ga je nevesta tako udarila po nosu, da se mu je vliła kri kar curkoma, in dejala: «Takšna sem, kadar sem dobra.» Potem pa mu je izpulila še polovico las z besedami: «Takšna sem, kadar sem huda!»

Od takrat je izginil ta ženitovanjski običaj iz vse pokrajine.

Proti uboštvu.

«Celiš 500 dinarjev sem naberačil tekom dveh ur po ljubljanskih ulicah, «je dejal delamrzní postopač, «otroci bodite veseli, da imate berača za očeta!»

LEV TOLSTOJ:

Prepir med bratoma

Bil sem za eno leto in nekoliko mesecev mlajši od svojega brata. Skupaj sva rastle, se učila in se igrala. Med nama ni bilo preprirov. Takrat se je pa meni zazdelo, da se je Vlado spomnil, da je starejši od mene in da je postal vsled tega ohol.

Spominjam se, da sem prišel nekega dne k njegovi mizi in da sem izz nepazljivosti prevrnil neko pisano stekleno igračko.

«Kdo te je klical, da se mešaš v moje stvari», je zakričal Vlado, ki je ravno tisti hip stopil v sobo. «Kje je moje stekelce», je vprašal, «in kaj stikaš med mojimi stvarmi?»

«Prevrnil sem stekelce nehote», seem dejal, «pa se je razbilo».

«Prosim te, da se ne vtikaš več v moje stvari», je rekel Vlado, zbirajoč kosce stekla in jih gledajoč neuteseeno.

«To je pa res velika nesreča, razbil sem stekelce, in kaj hočeš sedaj, dela ti napravim?!» In nasmehnil sem se, čeprav mi tisti trenutek ni bilo ravno do smeha.

«Tebi je to seveda vseeno, ker te nič ne zadene», je nadaljeval Vlado, «razbil si steklo in sedaj se še smeješ, ničvrednež».

«Če sem jaz ničvrednež, si ti velik neumnež», sem mu odgovoril.

«Jaz se ne maram prepirati», je odgovoril Vlado in me nalahno sunil: «Idi!».

««Ne suvaj me!»»

«Idi!»

««Rečem ti, ne suvaj me!»»

Vlado me zgrabi za roko in me hoče s silo spraviti od mize, toda jaz sem bil že zelo razljučen. Prijel sem se za nogo od mize in mizo prevrnil. «Vidiš, ker me hočeš suvati!»

Vsi porcelanski predmeti in stekleni okraski so padli na tla in se z žvenketom razbili.

«Prokleti nerodnež», je vzkliknil Vlado in poskušal zadržati predmete, ki so padali.

Ko sem šel iz sobe, sem rekel sam pri sebi: «Sedaj je vse, vse končano med nama, sprla sva se za celo življenje!»

Celi dan nisva potem spregovorila niti besedice. Jaz sem čutil, da

sem kriv. Nisem si upal brata niti pogledati, niti nisem hotel poiskati si kake zabave. Vlado se je nasprotno izvrstno naučil svojih nalog in se je po obedu razgovarjal in smejal, kakor da se ni nič zgodilo.

Ko je odšel učitelj, ki je naju počeval, mi je bilo težko, da sem ostal sam z bratom v sobi. Sramoval sem se... In vzel sem svoje knjige ter šel proti vratom.

Ko sem šel mimo Vlada, sem se napihnil in namrdnil, kakor sem tudi želel, da se spravim z njim. V tistem trenutku je dvignil brat glavo in me pogledal.

«Dragi Nikola», mi je dejal, «dovolj sva se prepirala. Ako sem te razžalil, oprosti mi!»

In podal mi je roko.

Mene je nekaj stisnilo v prsih in mi zapiralo sapo ter dvigajoč se vedno višje me davilo v grlu. Toda to je trajalo le trenotek. Solze so mi zalile oči in bilo mi je takoj lažje.

«Oprosti mi, Vlado!» sem odgovoril in hitro prijel za njegovo roko.

Plemenitost

(Korejska pravljica.)

Kim-bo-remi se je oženil z mlado krasno žensko Cou-si.

Kim-bo-remi pa je mnogokrat odhajal z doma ter puščal ženo samo.

Neki dijak, sin ministra Nisvutaja, se je zaljubil v Cou-si. S posredovanjem neke starke, ki jo je dobro plačal, je izrazil mladi ženi svojo ljubezen in jo prosil sestanka.

Cou-si pa je ponudbo odklonila. Tedaj je mladi postopač legel v postelj, a starka je rekla Cou-si, da umira od ljubezni do nje in da umre prav gotovo, ako mu ne dovoli priti k njej.

Cou-si se ga je usmilila in dovolila, da jo obišče. Postopač je pričel hoditi v njeno hišo. Toda brat njegovega moža je poslal Kim-bo-remi kratko pismo: Pridi! Nesreča!

Ko je Kim-bo-remi prišel, mu je šel brat naproti, mu povedal vse, in šla sta k hiši Kimovi. Kim je pustil brata za ograjo, sam pa jo je preplezal, pogledal v sobo svoje žene, se vrnil in dejal: «Zmotil si se. Sama je in spi!»

NAJVAŽNEJŠI PRIDELEK.

Kateri pridelek je najbolj važen? Na to vprašanje dobimo po navadi različne odgovore. Eni menijo, da je pšenica najvažnejši pridelek, drugi zopet, da je turšica, zopet drugi, da so krmske rastline najvažnejše rastline itd. Vsak sodi seveda po svojem kraju, ker ima vsaka pokrajina svoje gospodarske posebnosti. Navadno se navaja tisti pridelek kot najbolj važen, ki donaja največ denarnega dohodka. Po mnogih naših krajih je mleko najvažnejši pridelek, drugod zopet vino itd. Vse to je res! Če pa motrimo vse naše pridelke iz nekoliko višjega vidika, pridemo do zaključka, da je najvažnejši pridelek prav za prav — **pridelek gnoja**, ker se po množini in kakovosti pridelanega gnoja ravna vsi drugi pridelki. Brez gnoja ni drugih pridelkov!

Zaradi tega ne smemo smatrati gnoja zgolj kot postranski odpadki naše živinoreje, ampak smatrati ga moramo za tisti gospodarski pridelek, ki spravlja vse druge pridelke na dan. Da! Gnoj je in ima biti — **pridelek, čegar množina in vrednost je ravno tako odvisna od našega dela kakor vrednost vseh drugih naših pridelkov!** Bolj ko umemo z gnojem ravnati, več je vreden in več ga pridelamo! Po našem delu se ravna pridelek gnoja in se ravna tudi njegova vrednost.

Zato je treba, da začnemo gnoj res pridelavati in da se lotimo tega dela z vsem potrebnim zanimanjem in potrebno umevnostjo. Prenehati mora navada, da odkladamo gnoj od časa do časa na gnojišča, da ga puščamo tam meni nič tebi nič mirno ležati in da ga šele takrat poznamo, kedar ga je treba voziti na njive. Tudi pri gnoju je **treba dela, je treba gospodarstva!**

Pri nobeni stvari nismo dosedaj tako zaostali kakor pri našem ravnanju z gnojem. Naša gnojišča so zanikerna, naši gnojni kupi sami sebi prepuščeni. Tako ne smemo delati s pridelkom, ki je največjega pomena za povzdigo vseh naših pridelkov in za splošno povzdigo zemljine rodovitosti.

Čas je, da se tudi glede vsega našega gospodarstva z gnojem že enkrat streznimo in začnemo tudi s tem najvažnejšim našim pridelkom prav ravnati!

Cim večjo skrb bomo nanj obravali, tem bolj hvaležno nam bo vračal in poplačal ves naš trud!

KAKO NAPRAVLJAMO POSKUSE Z UMETNIMI GNOJILI?

Poskusi z umetnimi gnojili naj so v rokah kmetijskega gospodarja prosti in enostavni. Vsak tak poskus naj mu naravnost pove, ali se poraba umetnih gnojil v okviru običajnega kolobarjenja in gnojenja za dotično rastlino izplača ali ne. Zaradi tega naj se delajo ti poskusi zunaj na njivi pri tistem sadežu, kateremu želimo pomagati do večjega pridelka. Taki poskusi se delajo za žito, za krompir, peso, deteljo itd.

Vzemimo izgled. Mi hočemo pomagati n. pr. krompirju z umetnim gnojem. Krompirju gnojimo običajno s hlevskim gnojem. Recimo, da je hlevski gnoj slab ali da ga je premalo in da hočemo pomagati z **apnenim dušikom** in se prepričati o uspešnosti tega gnojila pri krompirju.

Kako je napraviti ta poskus?

Ta poskus napravimo na sledeči način. Krompirju se pripravi dotična njiva na običajni način, kakor so namreč kmetovalci v enem in drugem kraju vajeni pri krompirju. Vsa njiva se s hlevskim gnojem primerno zagnoji. Gotovi del te njive se pognoji pa še posebej z apnenim dušikom. V ta namen se odmeri n. pr. 500 štirjaških metrov, lahko pa tudi manj, tudi samo 100 štir. metrov, če ni drugače. Lahko se odloči pa tudi en cel kraj na njivi za tako poskusno gnojenje. Na tem prostoru se raztrosi potem apneni dušik, ki se takoj tudi zakrije z brano. Najbolje storimo, če raztrosimo apneni dušik po surovih brazdah, s katerimi smo prej podorali hlevski gnoj. Na ta način ne pride apneni dušik v neposredno dotiko s hlevskim gnojem, kar je v tem slučaju edino pravilno.

Ker računamo za 1 hektar njive (10 mernikov posetve) v tem slučaju po 200 kg apnenega dušika, ga vza-

memo za 500 štirjaških metrov (t. j. pol mernika posetve) 10 kg ali na 100 štir. metrov 2 kg.

Po tem načinu naj se z **najbolj pripravnimi gnojili** delajo poskusi tudi pri drugih naših rastlinah, da se poučimo o njih učinkovitosti v vsakem slučaju posebej.

Delovanje umetnih gnojil se lahko opazuje že med letom. Pravi uspeh se pokaže pa še-le nazadnje, ko spravljamo pridelke. Takrat je treba z merjenjem in tehtanjem dognati, za koliko je pridelek na poskusnem prostoru več vreden. Takrat se da natančno izračunati, ali se je umetno gnojilo izplačalo ali ne.

DETELJI TREBA GNOJA!

Med najvažnejše naše rastline spadajo detelje, pa naj bo že ena ali druga vrsta. Odlikujejo se z bogatimi košnjami najtečnejše krme. Naša domača detelja je cenjena za zeleno in suho klajo. Mešana z rezanico slame je izvrsten nadomestek za dobro seno. Nemška detelja je izvrstna za zeleno klajo molznim kravam in je velevažna kot večletna rastlina. In tudi naša inkarnatka ali rudeča detelja ima svoje vrline za naše kraje. Daje nam sicer samo eno košnjo, toda v zgodnji pomladi in omogoči nam še drug pridelek v tistem letu.

Vse detelje pa potrebujejo močno zemljo, če naj dajejo bogate košnje. Domača detelja mora priti v dobro gnojno zemljo, ravno tako tudi nemška detelja. Če ni bila zemlja za setev dobro vgnojena, moramo pa pozneje gnojiti. Večletni lucerni (nemški detelji) moramo sploh pozneje večkrat in dobro gnojiti, da nam daje trajno dobre košnje.

Za deteljno gnojenje se priporoča zlasti umetna gnojila, ki imajo **fosforovo kislino** in **kalij**. V naših razmerah kaže jemati surovo kostno moko in superfosfor in kalijevo sol. Za 1 hektar (10 mernikov posetve) deteljišča potrebujemo 300 kg surove moko ali superfosfat in kalijevo sol. edaj za 1 mernik posetve 30 kg kostne moko in 10 kg kalijeve soli. Če tedaj za 1 mernik posetve 30 kg kostne moko, zadostuje 200 kg superfosfata za 1 hektar ozir. 20 kg za 1 mernik posetve.

Kdor ima dosti pepela, naj vzame pepel namesto kalijeve soli. V tem slučaju se lahko za nekoliko zniža množina surove kostne moko ozir. superfosfata, recimo pri 1 hektarju za okroglo 50 kg.

V ostalem pa priporočamo, da se delajo tudi na deteljišču poskusi, da se prepričamo o učinkovitosti enega in drugega gnojila, zlasti glede uspešnosti gnojenja s kalijevo soljo, kajti v nekaterih zemljah se nahaja več kalija, v drugih manj. Fosforove kisline pa gotovo manjka v eni in drugi zemlji, ker jo zaradi pridelovanja žitnih rastlin in soloh zrnatih pridelkov rado zmanjkuje.

Zgoraj navedena gnojila so se na splošno izkazala za prav uspešna na deteljiščih, tako da jih lahko brez skrbi rabimo, ker ni dvomiti o vspehu takega gnojenja.

Ker so deteljišča vsled lanske suše močna trpela in zastala v rasti ozir. v razvoju, je potrebno, da jim letos po možnosti pomagamo do polnih košenj.

DOBER PLUG.

Za obdelovanje zemlje je treba obreda orodja, pred vsem dobrega pluga. Z njim se dela lažje, hitreje in tudi bolje. Zastonj se ne prizadevajo kmetovalci po naprednih deželah, da bi svojo zemljo z najpripravnijim orodjem kolikor mogoče dobro obdelovali in jo s tem v njeni rodovitnosti in delavnosti podpirali!

Pri obdelovanju zemlje ni zadosti, da jo sploh obračamo in da jo potem z brano toliko zrahljamo pri vrhu, da se zakrije seme. Če hočemo pospešiti rodovitnost zemlje — in to nalogo imamo povsod — potem je treba, da jo z obračanjem tudi **drobimo, rahljamo in mešamo**. Brazda se mora po celi njeni globokosti kolikor mogoče drobiti. Na tako drobljenje se pa pri nas premalo gleda, ker smo mnenja, da tega ni potreba in da je dosti, če se zemlja samo površno toliko zrahlja, da se seme zagrne. To pa ni dosti! Dobro obdelana zemlja je veliko bolj delavna, gnoj se v njej bolj ugodno razkroja i. t. d., s tem pa vsa rodovitnost pospešuje.

Za drobljenje brazd med obračanjem je treba pluga, ki ima pravilno zavito desko in ki je razen tega tako visoka in tako dolga, kakor to najbolj odgovarja kakovosti zemlje.

Posebno pripravi so za dobro delo tako imenovani **Zakovi plugi**, ki so čisto železni in ki se dobe v različni sestavi in z razno težo, kakor nanaša potreba z ozirom na lastnosti ene ali druge zemlje. Ti plugi se dajo tudi najbolj uravnjavati za širše in ožje brazde kakor tudi za globokejšee ali bolj plitvo oranje.

Pri nas moramo na dobro obdelovanje zemlje še posebno gledati in to iz dveh vzrokov. Prvič imamo po mnogih naših krajih **težko zemljo**, ki je sama na sebi potrebna skrbnega obdelovanja, da postane bolj delavna in bolj rodovitna. Drugič jo moramo pa tudi zaradi tega bolj skrbno obdelovati, ker jemljemo po dva pridelka na leto. Pri tako močnem izkoriščanju zemlje je treba, da jo z dobrim obdelovanjem vzdržujemo pri njeni moči in rodovitnosti! Poglejmo vrtnarja, kako skrbno obdeluje svoj vrt, da mu prinaša po dva sadeža na leto!

Skrbimo zaradi tega, da imamo pluga, s katerimi je mogoče zemljo pošteno obdelavati, brazde dobro obračati in po možnosti drobiti, tako da se zemlja po celi svoji oralni plasti rahla. Zadnji čas je tudi, da izginejo povsod tisti stari plugi z leseno desko in kleščami, ki so znak naše starokopitnosti. Železno in primerno zavito desko moramo povsod zahtevati!

Kristus in sv. Peter

(Po Boženi Nemcovi).

Ko je Kristus potoval s sv. Petrom po širnem svetu, je sv. Peter strgal svojo srajco. Prišla sta do vrtno ograje, na kateri je viselo nekaj srajc. Sv. Peter je dejal Kristusu, da si hoče eno vzeti. Kristus mu ni dovolil, toda sv. Peter je menil: Ah, vseeno vzamem».

«Če si torej že vzela, lahko obdržiš, toda zvečer pojdi in prisluškuj, kaj bo rekla starka», je govoril Kristus sv. Petru. Sv. Peter je obdržal srajco.

Ko je prišla zvečer starka, da bi pobrala s plotu perilo, je zapazila, da manjka ena srajca in je rekla: «Ah, proč je proč, da bi le Gospod Bog blagoslovil tega, ki jo je vzela!»

Ko je sv. Peter to slišal, je odšel in povedal Kristusu, kar je starka rekla. Kristus mu je velel takoj srajco obesiti zopet na plot. Zgodilo se je.

Šla sta dalje in prišla k drugem plotu, na katerem so bile ravnotako razvešene številne srajce. Bile so last bogatega kmeta.

Zopet je rekel sv. Peter Kristusu, da hoče vzeti eno, ko jih je vendar toliko na plotu, a Kristus mu zopet ni dovolil. Sv. Peter pa je navzlic temu vzela srajco. «No, če si jo že vzela, jo moreš obdržati, toda zvečer pojdi in prisluškuj, kaj bo rekla

starka», je pripomnil Kristus. Sv. Peter je šel zvečer in prisluškoval.

Ko je starka prišla, da bi pobrala srajce in videla, da manjka ena, je začela psovati: «Vrag naj vzame v peklenški ogenj tega, ki mi je ukradel srajco!» Ko je sv. Peter to sporočil Kristusu, je rekel Kristus, da sme sv. Peter obdržati srajco — in to zavoljo tega, ker je starka grdo psovala in pošiljala sv. Petra k vragu.

Dober sluga.

Oficir je bil na ženitovanjskem potovanju. Ker mu je bilo skrajno neprijetno, da bi ga ves svet opazoval kot mladega poročenca, je za bičal strogo svojemu slugi, naj nikomur ne pove, da se je šele pred kratkim poročil. Sluga je seveda trdno obljubil, da se bo po naročilu ravnal.

Oficir je odšel nato pomirjen v hotel. Ko pa je bil s svojo mlado ženo dva dni v hotelu, je zapazil, da se vse skrivaj posmehuje. Z vsakim dnem se je stopnjevala ta veselost.

Ves ogorčen je poklical oficir k sebi slugo in mu rekel: «Ali ti nisem dejal, da nikomur ne poveš, da sva jaz in moja žena mlada poročenca?»

Sluga: «Saj sem se ravnal po ukazovanju ter vsakemu dejal, da sploh niste poročeni!»

Potem se je poslovil od brata in se delal, kakor da se je zopet vrnil na kupčijo. Ali ko je brat odšel, se je vrnil, kajti postopač je bil v sobi njegove žene.

Postopač in žena Kimova sta že spala. Na stolčku pa je stalo žganje, s katerim je žena postregla svojemu ljubimcu.

Kim je oprezno prebudil mladega pustolovca. Ko se je zavedel, mu je dejal Kim: «Vidiš, da bi te zdajle lahko ubil. Toda ti si mlad in s svojimi sposobnostmi obetaš še mnogo. Evo, žganje, pij!»

Ko je mladenič pil, ga je vprašal mož: «Ali ljubiš mojo ženo tako, da bi jo vzela za ženo? Ako jo ljubiš, se ločim od nje, a ti se oženi!»

«Zame ni primerna», je rekel mladenič.

«Torej pij še», je dejal mož, «pa potem odidi ter ne pridi nikoli več k nji, zakaj jaz jo ljubim tako, da sem jo vzela za ženo».

Mladenič je izpil, obljubil, da ne pride več ter ostal mož-beseda.

Ko je mladenič odšel, je odšel tudi Kim, ne da bi bil zbudil svojo ženo. Sedel je na konja ter odjezdil za svojo kupčijo.

Mesec dni se ni vrnil. Ko pa se je vrnil, je našel ženo, ki je bila srečna zaradi njegovega prihoda.

Kim jo je nežno objel, in nikdar ji ni dal niti slutiti, da ve njeno tajnost.

Zakove pluge pa naj začno vpeljati vsi boljši gospodarji, ki imajo dobro uprežno živino in dosti čiste, od kamenja iztrebljene njive. Ti plugi imajo tudi to prednost, da ne rabijo v dobri zemlji in ravni legi ne drvarja, ne kleščarja in da gredo sami po brazdi; treba je le poganjača. Ti plugi se dobe tudi pri Kmetijski družbi po ceni 337 din., 437 din. in 462 din., kar se ravna po vrsti in teži pluga. V posebno vpoštevanja vrednih slučajih jih daje Kmetijska družba tudi po znižani ceni, in sicer za 20 do 50 % ceneje.

VPLIV MOLŽE NA MLEČNOST.

Dobra mlečnost se v kali podeduje, razvija se pa z dobro krmo in z dobro molžo. V veliki meri je kravja mlečnost odvisna tudi od molže, saj je znano, da se najboljše molznice pokvarijo, če pridejo slabi dekli v roke, dočim se z dobro molžo uspešno vpliva na večjo delavnost vimena in s to vred tudi na večjo mlečnost.

Dokler bomo mnenja, da se vime z molžo le izpraznuje od mleka, ki se je nabralo notri od zadnje molže, toliko časa smo seveda napačnega mišljenja. Toliko časa tudi ni pričakovati nobenega napredka pri molži. Žalibog, da je to mnenje tako razširjeno!

Molža pa nima samo te naloge. Z molžo treba vplivati, da se vime kolikor mogoče razvije, da se dotok krvi v vime pospešuje in da se privajajo mlečne žleze k večji delavnosti. Vse to pa dosežemo s trajno dobrim obdelovanjem vimena pri molži.

Pri molzni govedu se porabi del krme za vzdrževanje telesne moči in teže, drugi del pa za tvorbo mleka. Imamo pa tudi krave, ki obračajo velik del krme raje v meso in tolsčobo kakor pa v mleko, in ki se začnejo zaradi tega debeliti namesto da bi raje dajale več mleka.

Na dobro mlečnost vplivamo pri kravah s tem, da jih od vsega početka (že prvesnice) dobro izmolzujemo, da pri molži vime dobro obdelujemo in vplivamo s tem tudi na to, da kri kolikor mogoče v vime doteka. Vsako pot je vime do čistega izmlesti! S tako molžo se vime ob zadostnem dotoku krvi močneje razvija in postane sploh bolj delavno in bolj sposobno za tvorbo mleka. S tako molžo se pospešuje mlečnost, ne pa nastajanje mesa in maščobe, kar pri molzni kravji ne le nič ne nese, ampak nasprotno, vso mlečnost izmanjšuje.

Da se z boljšo molžo vime bolj razvija, imamo dokaze doma. Tu in tam se lahko opazuje, da ima kaka krava desno plat vimena bolj razvito kakor levo plat. To ni nič drugega kakor posledica boljšega obdelovanja desne plati vimena, ki nam leži pri rokah. Ker se leva plat vimena manj obdeluje, zastaja v razvoju. Ta slučaj nam očitno kaže, da se z boljšim obdelovanjem vimena res lahko vpliva na ugodnejši razvoj vimena. Ob nadaljevalno dobri molži postanejo krave boljše molznice, ker se z dobro molžo ugodno vpliva na dotok krvi in s tem vred tudi na ugodnejši razvoj vimena in dosledno tudi na večjo mlečnost.

LESENI SVINJAKI POZIMI.

Naši leseni svinjaki imajo svoje dobre in tudi svoje slabe strani. Če so trdno zgrajeni, dobro zadelani, dosti prostorni in svetli, ustrezajo lahko vsem zahtevam. Taki svinjaki so suhi in dosti gorki, in to je glavna stvar. Običajno so ti svinjaki med seboj popolnoma pregrajeni, tako da je vsak svinjak zase. To je važno posebno v mrzlem zimskem času, ko se posamezni svinjaki vsled pokola opitanih prasičev izpraznujejo in

ostanejo drugi svinjaki le deloma zasedeni. Na ta način se do stropa pregrajeni svinjaki vsak zase grejejo.

Prasič je nizko raščena žival in ne potrebuje tako visokih hlevov kakor goveja živina. Višina svinjaka mora odgovarjati množini toplote, ki jo oddaja prasič, ker mora sam skrbeti za potrebno toploto v svinjaku.

Visoki svinjaki s skupnim stropom so radi mrzli, če niso zadosti zasedeni, ker se v tem slučaju razvija premalo toplote za segrevanje celega svinjaka. Na pot hodi tudi obilna moča, ki se v svinjakih rada nabira in ohlaja sama na sebi take prostore. Nizka toplota pa škoduje. Če se to ne pozna pri pitanih živalih, se pozna pa toliko bolj pri mladičih in sesnih prasutih.

Za praseta je treba toplih in suhih svinjakov! V mrzlih in mokrih svinjaki ne morejo vspevati. Zato je važno, da skrbimo v svinjakih za zadostno toploto in suhoto v zimskem času.

Če je lesen svinjak premrzel, ga moramo opaziti. Pred vsem naj se vrh stropa zavaruje n. pr. s steljo, slamo itd. Če stoji svinjak prosto od tal, tako da lahko pritiska mrz izpod svinjaka, potem naj se svinjak spodaj ob straneh primerno zadela. Če so stene slabe, naj se svinjak tudi na zunanji strani opazi in zavaruje s turščično slamo i. dr. Z eno besedo, svinjake moramo zavarovati po potrebi pred zimskim mrazom.

Le v tako zavarovanih svinjaki nam praseta in mladi prasiči ugodno vspevajo. Skrbeti je pa tudi, da živalim suho nastiljamo, ker ni nič slabšega, kakor če morajo mlade živali v mokrem ležati. Taka moča je v zimskem času posebno škodljiva!

Pri nas so leseni svinjaki tu in tam zelo pomanjkljivi. Po širokih špranjah in luknjah prihaja mrz in preprih v svinjake, tako da ni čuda, če živali trpe in če ni prave sreče pri prasičih. Tudi prasič potrebuje dobre oskrbe. Ni zadosti, če skrbimo za potrebno klajo, ampak treba, da skrbimo tudi za potrebno strežbo, h kateri spada v prvi vrsti skrb za potrebno suhoto in toploto v zimskem času.

Gospodarstvo

= Vrednost našega denarja. Dne 2. februarja se je dobilo: za 301 in pol do 302 in pol naše krome 1 dolar, za 4 in pol naše krome 100 avstrijskih kron, za okrog 592 naših kron 100 češkoslovaških kron, za okrog 1400 naših kron 100 laških lir, za 155 do 156 in pol naše krome 100 nemških mark.

= Koliko smo imeli koncem lanskega leta v naši državi papirnatega denarja. Po izkazu Narodne banke SHS z dne 31. decembra 1921, smo imeli v naši državi za 4 milijarde 688 milijonov 443 tisoč 680 papirnatih dinarjev.

= Žitne cene v Novem Sadu. V zadnjem času so bile v Novem Sadu in okolici sledeče cene za 100 kg: pšenica 1510 do 1540 K, rž 1250 do 1280, ječmen 1100 K oves 1050 do 1100, nova koruza 1120 do 1140 K, otrobi 760 K. Moka št. 0 je bila po 20 K 60 vin. en kg.

= Združitev dveh bank. Hrvatski denarni zavod v Zagrebu «Slavenska banka» in «Jugoslovenska Union-banka» v Beogradu (prej Marijanska eskomptna banka) sta se združili v novo velebanko pod imenom «Slavenska Union-banka» s sedežem v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Delniška glavica nove banke bo znašala 200 milijonov kron in bo eden najmočnejših denarnih zavodov v Jugoslaviji. Predsedstvo upravnega sveta prevzame g. Janko Zimmermann, predsednik «Slaven-

ske banke», generalni ravnatelj pa postane g. Avgust Praprotnik, ravnatelj «Jugoslovenske Union-banke».

= Zadruga za izvoz jajc v Št. Jurju ob južni železnici je imela dne 26. januarja svoj prvi občni zbor, katerega so posetili mnogi trgovci iz Slovenije in Hrvatske.

= Velik shod dolenjskih obrtnikov, obrtniških društev in organizacij se vrši v nedeljo 5. februarja v Narodnem domu v Novem mestu. Na shod opozarjamo obrtnike.

= Produktivna čevljarska zadruga v Celju se je vpisala v združni register.

= Mesečni sejmi v Sisku. Z dovoljenjem ministrstva za trgovino in industrijo se bo vršil v Sisku vsak prvi četrtek v mesecu sejem za vsakovrstno živino. Če je ta dan praznik se vrši sejem naslednji četrtek.

= Izvoz jajc iz naše države. Leta 1920. se je izvozilo iz naše države 2,547.111 kg jajc v skupni vrednosti 30,132.666 dinarjev.

= Uvoz in prevoz romunske živine preko naše države je zabranjen, ker so med romunsko živino razširjene nalezljive bolezni.

= Dobava železa. Ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu razpisuje dobavo Siemens-Martinovega železa raznih vrst in dimenzij. Pismene ponudbe je vložiti najkasneje do 15. februarja do 12. ure popoldne. Predmetni razpis je na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

= Vzorčni vlak iz Prage pride tudi v Ljubljano. Uprava praških vzorčnih velesejmov odpošlje te dni drugi vzorčni vlak v balkanske države. Vzorčni vlak obišče vsa važnejša trgovinska središča v Jugoslaviji in se najprvo ustavi v Ljubljani. Vlak odide potem v Bolgarijo in Turčijo ter se vrne domov preko Romunije. Razstava bo potovala 3 in pol meseca.

= Lesna obrt na Češkoslovaškem. Kolikor bolj se dviga češkoslovaška krona, toliko manjši je češkoslovaški izvoz. Tuji trgovci, ki so imeli že dobiti blago iz Češkoslovaške, so naročila preklicali, ker bi prišlo vsled visokega stanja češkoslovaške valute češkoslovaško blago predrago. Izvoz lesenih izdelkov in okroglega lesa iz severne Moravske je zadnji čas popolnoma prenehal. V nekaterih skladiščih so nakopičene velikanske zaloge lesa, ki ga ne morejo nikamor prodati. Mnogo parnih žag je že omejilo izdelovanje ter je mnogo delavcev že odpuščenih.

= 50.000kronske bankovce je izdala Avstrija. Poleg teh bankovcev je na novo izdala še bankovce po 5000 kron.

= Carski in sovjetski rubelj. Ruska sovjetska vlada je odredila, da se od dne 1. februarja 1922. naprej plačuje za predvojni carski rubelj 150.000 sovjetskih rubljev. Tako strašno je padla vrednost ruskega denarja.

Beleške

+ Opomin klerikalcem. V «Slovincu» je napisal znani slovenski pisatelj župnik F. S. Finžgar članek: «Jugoslavija ali smrt!», v katerem izpoveduje odkrito in pošteno svojo jugoslovansko zavest. Ko bi bili vsi naši duhovniki takšnega naziranja, bi bilo med narodom mnogo manj protidržavnega razpoloženja. Seveda bo Finžgarjev članek ostal — glas vpijočega v puščavi. Klerikalna stranka je danes tako propadla in gnila, da se bo težko vrnila na pravo pot.

+ Kaplan v službi Madžarov kot vohun. Iz Zagreba poročajo: Pred nekaj dnevi je prekoračil našo mejo preko Drave madžarski vohun kapetan Majer. Prinesel je s seboj

pismo za kaplana Kockovića v Novem gradu, kateremu ga je tudi izročil. Kaplan je pismo odprl in prečital ter izročil kapetanu Majerju potem pismo na Stjepana Radića. Vohun je ostal pri kaplanu tri dni. Med tem časom mu je Kocković preskrbel od naših oblasti potni list za povratek na Madžarsko. Dognano je tudi, da je Majer prinesel s seboj paket letakov, tiskanih v hrvatskem jeziku. Policija je med tem, ko je bival Majer pri kaplanu Kockoviću, zvedela o stvari in aretirala Majerja na meji, ko se je odpravljal na Madžarsko. Prepeljan je bil v Zagreb, kjer se vodi preiskava, ki je prinesla na dan, da je že za časa Karlovega puča prenašal akte neki madžarski nadporočnik, ki je dajal tudi poročila o gibanju naše vojske. Tudi ta je sedaj aretiran. Pri zasliševanju v Zagrebu je priznal, da je živel v svrhu vohunstva v naši državi. V lepo družbo se meša katoliški kaplan!

+ Klerikalna protidržavna hujskarija. Pišejo nam: Z nekim kmetom sva imela skupno pot. Začne mi pripovedovati, da je zvedel od dobro poučene strani, da hočejo to jesen vse duhovništvo iz Slovenije premestiti v Srbijo ter da pridejo zopet srbski svečeniki namesto njih k nam. Čeravno je to gorostasna neumnost, ji naše nerazsodno ljudstvo verjame kakor v nebesa in pekel, ker izvira vest iz krogov, ki imajo, žalibože, pri našem ljudstvu še v mnogem oziru velik vpliv. S takimi hujskarijami pa se skuša ljudstvo vznemirjati. — Zatorej bi bilo potrebno posvetiti razširjevalcem takih bedastoč več pozornosti. — Opazovalec.

+ Vzorna fara. Naročnik nam piše: Ako greš peš od Vrhnike v Ziri, prideš mimo fare Podlipa. V romantični dolini okrožena od hribov je vasica; na prijaznem hribčku stojita cerkev in župnišče. Z župnikom sem imel čast govoriti o raznih stvareh. — Končno tudi o tem, kolike sitnosti je imel, ko so hoteli vzeti zvonove. Dvakrat, trikrat je prišla komisija, da jih vzame, ali vedno jih je odgnal z izgovorom, da zvonovi niso njegovi, ampak od faranov. Seveda ni bil zato pohvaljen in odlikovan od stare Avstrije. Pravil mi je, da ima cerkev štiri zvonove, kakor jih je imela prej. S svojim lepim ubranim zvonjenjem vabijo vernike v svoj hram. Čast g. župniku! Ako bi tudi drugi tako ravnali, bi danes marsikatera fara imela zvonove. Ako ljudje sedaj zopet dajajo prispevke za zvonove, ne vedo, da imajo dvakrat izgubo. Dokler ni zvonov, ne more župnik računati zvonjenja. Štiri, pet let je že kar zvonov ni in še nihče ni bil lačen zaradi tega in gotovo tudi ne pogubljen vsled tega. Samo farovška bisaga je bolj prazna, zato pa tako agitirajo za zvonove in izzemajo ubogo ljudstvo.

Novosti

* Zdravstveno stanje ministra za socialno skrbstvo dr. Žerjava. Minister dr. Žerjav je v toliko okreval, da je mogel odpotovati iz Beograda domu v Ljubljano. Zdravje se mu vedno bolj vrača, vendar pa sobe še ne sme zapustiti.

* Uradna zaroka našega kralja. Iz Beograda poročajo, da je uradna zaroka kralja Aleksandra določena na dan 22. februarja v Bukarešti.

* Poročno darilo kraljevi nevesti. Narodni ženski savez je sklenil, da namesto poročnega darila kraljevi nevesti Marioli, osnuje po vsej državi zavetišča za zanemarjeno deco. Zavetišča bodo nosila naslov bodoče kraljice.

* Za spomenik umorjenega ministra Milorada Draškovića se je nabralo doslej 82.270 dinarjev.

* Albanska vlada čestita k zaroki našega kralja. Albanski prosvetni minister je poslal našemu zunanjemu ministru brzozjavno čestitko k zaroki našega kralja z rumunsko princezino Mariolo.

* Za župana v Postojni je bil izvoljen tamošnji trgovec g. Franc Kutin, zaveden narodnjak, za podžupana pa prejšnji gerent g. Josip Dovgan.

* Strossmayerjev dan — šolski praznik na Hrvaškem. V soboto dne 4. februarja bomo obhajali po vsej Jugoslaviji rojstni dan umrlega velikega Jugoslavana — djakovskega škofa J. J. Strossmayerja. Na Hrvaškem je po vladni odredbi proglašen njegov rojstni dan za šolski praznik.

* Slovanske narodne zastave v Julijski Benečiji prepovedane. Generalni civilni komisar za Julijsko Benečijo (zasedeno ozemlje) je izdal odlok s katerim prepoveduje občinskim upravam izobešati druge zastave, nego državno ali starodavno občinsko. Zopet en dokaz, kako službena Italija po načrtu odpravlja polagoma vse, kar bi moglo škodovati zunanemu licu «čisto italijanske» pokrajine, te nesrečne Julijske Benečije.

* Statistika Prekmurja. Iz zadnjega popisa prebivalstva doznavamo, da je v Prekmurju razmerje prebivalstva po narodnosti sledeče: Slovencev 74.432, Madžarov 14.413, Nemcev 2314 in 965 raznih narodnosti. Po veri je: rimskih katolikov 66.602, raznih protestantov 24.328, židov 642 in 52 raznih drugih ver. Prekmurje ima 93 ljudskih šol in 177 ljudskošolskih učiteljev. Ljudske šole so razdeljene tako-le: 34 je rimskokatoliških, 13 evangeljskih, 1 židovska, 32 državnih in 8 občinskih.

* V javni službi zahtevamo narodnih ljudi. Iz Petanjcev v Prekmurju nam poročajo: Kakor se govori, naš namerava v kratkem zapustiti naš sosednji zdravnik v Radencih, g. dr. D o s t a l, ki odide v svojo češkoslovaško domovino. Misli se že, kdo naj postane sedaj okrožni in kopališki zdravnik na tako važnem obmejnem kraju. Kakor piše «Murska Straža», obstoji že reflektant v osebi Höhnovega sina, ki dovrši letos svoj študij v Gradcu. O njegovem očetu, pokojnem dr. Höhnu, vemo le to, da je bil najzagrizenejši Nemec in tudi njegova družina je ljubila vse prej nego Slovence. Dični sinko družine, Werner Höhn, je pa to tudi dejansko pokazal, ko je sodeloval prostovoljno na Koroškem v vojni proti nam in to že kot jugoslovanski državljani. In tak naj dobi pri nas službo in celo ob meji? Nikdar! Da bi vse lepše šlo, se je zaročil s hčerko g. Vilčnika, lastnika tukajšnjega zdravilišča. Opozarjamo že vnaprej naše oblasti, naj bodo pozorne napram takim državljanom. Končno še priporočamo našemu narodnemu županu v Radencih, naj odstrani nemški napis nad vhodom k posojilnici v Höhnovi hiši, ki nam je v sramoto. — Koroški dobrovoljec.

* Karlovi in Citini otroci gredo na Madeiro. Iz Pariza poročajo, da je francoska vlada dovolila, da odpotujejo Karlovi otroci na Madeiro k svojim starišem.

* Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl g. Josip Nabernik, magistratni poduradnik v. p. — V Mariboru je umrla ga. Franja Stergar, roj. Rihar, soproga viš. dež. sodn. svetnika. — V Ljubljani je umrl g. Emil Krajec, trgovec, brat zdravstvenega načelnika za Slovenijo, g. dr. Krajca.

* Umrl je v Mariboru nadučitelj v pokoju g. Anton Hren. Pokojnik je služboval 44 let v Framu in Št.

Janžu na Dravskem polju. Star je bil 77 let. N. v m. p.!

* Kap ga je zadel. Šolski vodja Karol Matajc iz Vrhnik se je pri padcu poškodoval na glavi in ga je zadel delna kap. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

* Umrl je v Varaždinu v visoki starosti kanonik Milan Kučenjak vrl in odličen jugoslovanski rodoljub in voditelj varaždinske organizacije Demokratske stranke. Blag mu spomin!

* Osiješki obrtnik pozvan na naš dvor. Iz Osijeka poročajo: Osiješki čevljar Josip Kranjčev, znan kot strokovnjak v svoji stroki, je pozvan v Beograd, da prevzame dvorna naročila.

* Število slepcev v Jugoslaviji. V Jugoslaviji je nad 15.000 slepcev. Samo v Bosni in Hercegovini jih je 5500. Za slepce so v Jugoslaviji dozdaj samo trije zavodi, in sicer v Ljubljani, Zagrebu ter Beogradu.

* Nov sneg je zapadel v zadnjih dneh po vsej Sloveniji. V torek je snežilo ves dan in še ponoči. Ponekod so snežni zameti ovirali železniški promet. V Ljubljani je padlo toliko snega, da je morala cestna električna železnica ustaviti za en dan vsak promet. Sneg je potrgal tudi mnogo brzozjavnih in telefonskih žic.

* Virovitica — mesto. Virovitica, dosejati trg na Hrvaškem, je povzdignjena med mesta.

* Požar v Bakru. Pred nekaj dnevi je izbruhnil ponoči v pomorski akademiji v Bakru požar, ki je uničil streho ter tudi šolsko poslopje precej poškodoval. Škoda znaša nad 1 milijon dinarjev.

* Čudovit slučaj. Pred petnajstimi leti je moral občinski zdravnik v Osijeku dr. Kazimirović nastopiti dopust, ker je popolnoma oslepel. Pred nekaj dnevi je šel na sprehod. Medpotoma pa mu je na ledenem potu spodrsnilo, da je padel. Ko so ga dvignili, je ves vesel ugotovil, da popolnoma dobro vidi.

* Ponarejeni 1000 lirske bankove. Anton Bogataj iz Kalce je razpečeval ponarejene 1000 lirske bankovce. Orožniki so ga vsled tega prijeli in izročili sodišču.

* Redek slučaj. V Sv. Petru Cvrstecu na Hrvaškem se je pred par dnevi dogodil redki slučaj. Istega dne sta namreč umrla mož in žena. Zjutraj sta bila Mate in Frančiška Petrić skupno obhajana. Ob 10. uri je umrla žena, ob 12. uri pa mož in so ju čez dva dni skupno pokopali v skupni grob.

* Španska bolezen v Mariboru in okolici vedno hujše razsaja. V bolnici ležijo kar štirje zdravniki iz bolnice same. Asistent na kirurškem oddelku dr. Stanko Ruprecht je španski boleznin podlegel. V Pobrežju in Krčevini so morali zapreti šole.

* Podružnica Jugoslovanske Matice v Kranju ima 12. februarja ob 10. dopoldne v prostorih «Narodne čitalnice» občni zbor.

* Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani je imelo 22. januarja svoj redni občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen g. Anton Merljak.

* Velike poplave v južni Srbiji. Iz južne Srbije in Macedonije poročajo, da je padlo v zadnjih dneh toliko dežja, da so vode silno narasle, razdrle ceste in pota ter poškodovale mnogo mostov.

* Smrt med železniškima vozovoma. Pred nekaj dnevi se je dogodila v Zagrebu smrtna nesreča. Delavec Mijo Baranašić je na kolodvoru prišel med pušarja dveh vagonov, tako da mu je bil zdobljen prsni koš in da je na mestu umrl.

* Strašna nesreča se je pripetila te dni v Gočah pri Vipavi. Brata Karel in Andrej Zlobec sta hotela izrjavati neki železni drog, ki je služil svoječasno v vojni za pripenjanje žičnih ovir. V tem trenutku pa je eksplodirala v zemlji skrita mina in raztrgala brata na drobne kosce.

* Trije vinski bratci popili 18 litrov vina. Neverjetno, a resnično! Trije vinski bratci v Mariboru so pogнали po grlu 18 litrov močnega «štajerca». Če bo šlo tako naprej, se bo Maribor res dobesedno rečeno vtopil v pijači. V treznejših krogih se je začelo že delovati proti temu silnemu pijančevanju. Da se omeji pijančevanje, se je restavracija v Narodnem domu zavezala, da postreže vsakemu gostu s hrano, ne da bi ga količjak nadlegovali tudi s pijačo. Pač hvalevreden vzgled!

* V zaporu se je obesil. V občinskem zaporu pri Sv. Rupertu pri Celovcu se je obesil Josip Zupan, ki je bil osumljen roparskega umora.

* Nevaren zločinec v rokah pravice. V Ljubljani so prijeli bivšega trboveljskega rudarja Franca Višnjakarja, ker je skušal prodati neko sumljivo blago. S tem je prišel končno v roke pravici zločinec, ki ima na vesti celo vrsto tatvin, roparskih vlomov in roparskih umorov. Višnjakar je izvršil tudi roparski umor v Sv. Lenartu pri Trbovljah, kjer je dne 14. septembra 1920. umoril in oropal posestnika Antona Haceta. Božji mlini meljejo počasi, pa gotovo!

* Morilec Bolaffija se je sam ustrelil. K roparskem napadu v banko Bolaffio v Trstu, o čemer smo že poročali, javljajo iz Trsta, da se je morilec, katerega je policija zasledila, na begu ustrelil sam. Piše se Braico.

* Tatvine. Janez Strniša iz Šmartna pri Litiji je ukradel ljubljanski mestni občini dve dvigali vredni 4250 K. Zaradi tega je bil obsojen na 3 mesece težke ječe. — Valentin Fojkar iz Škofje Loke je bil obsojen na 8 mesecev težke ječe, ker je okradel Marico Podobnik in Antona Kašmana iz Škofje Loke. — Ana Osterman je ukradla Janezu Jenku v Ljubljani več zlatih cekinov v nominalni vrednosti po 10 in 20 K, za katere je dobila 4000—5000 K. Obsojena je bila na 3 mesece težke ječe.

* «Kradel bom, dokler bom živel», je dejal na policiji v Ljubljani nepoboljšljivi Matija Gorjač, ki je bil zaradi vloma aretiran.

iz raznih krajev

* V Rožni dolini pri Ljubljani je umrla ga. Marija Nered, soproga gostilničarja in mesarja. N. v m. p.!

* V Medvodah se je otvorila telefonska centrala.

* V Št. Vidu pri Lukovici je uničil požar gospodarsko poslopje g. Antona Osolina. G. Osolin ima občutno škodo, ker je bilo poslopje zavarovano le za majhno vsoto.

* V Kranju je umrl, star 41 let, g. Rajko Marenčič, trgovec in posestnik, občinski svetovalec, predsednik Hranilnice in posojilnice ter Tiskovnega društva. N. v m. p.!

* Na Jesenicah je umrla ga. Julija Schwarz, roj. Dolenc.

* V Motniku je odnesel nekdo Tereziji Grabner iz kozolca perila v vrednosti nad 2200 kron.

* V Krašnji sta Marija Kolovrat in njen mož poneverila Janezu Lavriču uro vredno 400 kron.

* V Dragi pri Kočevju se je vnel prepir med sosedoma Ivanom Mikličem in Filipom Polom. Prepir se je razvil končno v pretep in Pol je vrigel svojega nasprotnika s tako silo ob tla, da mu je zlomil desno roko.

* V Ložu ima podružnica Jugoslovanske Matice občni zbor dne 5. februarja ob 15. uri v šolskih prostorih Stari trg.

* V Babjem Polju je bila kočarici Josipini Malnar ukradena krava vredna 4.500 K.

* V Vojniku je imenovan za župnika vpokojeni župnik iz Hajdina g. Ivan Toman.

* V Gaberju pri Celju je umrla ga. Pavla Kajtna, posestnikova žena. N. v m. p.!

* V Poljčanah se je v zadnjem času izvršilo več drznih tatvin, tako pri gostilničarju Gajšku, v hotelu Baumann itd. Tatu so že prijeli.

* V Zafoštu pri Slov. Bistrici je umrla dne 15. januarja 1922. gospa Uršula Robar, ena najstarejših oseb v Slov. Bistrici in okolici. Dosegla je visoko starost 91. let.

Pristopite vsi k Jugoslovanski Matici!

Zanimivosti

LJUBEZEN DO POSTELJE.

Govoriti o postelji je sicer malo nerodno, pa menda tudi najbolj sramozljivega človeka ne bi občila rdečica, če povemo nekaj dogodbic o ljudeh, ki so gojili neko posebno ljubezen do postelje.

Zgodovina pripoveduje o švedskem kralju Bernardu, ki je svojo posteljo tako zelo ljubil, da je, če je legel ob 11. uri zvečer, vstal šele drugega dne ob 4. uri popoldne. Pozimi je sprejemal svoje ministre v postelji, reševal tudi najvažnejše zadeve v postelji ter celo državne akte podpisoval v postelji.

Šivalni stroj, brez katerega ni danes skoraj nobena gospodinja, je bil iznajden v postelji. Amerikanec Singer, izumitelj igle za šivalni stroj, je ležal v postelji. V spanju je imel čudne sanje. Vedno je sanjal o strojih, ker je neprestano razmišljal, kako bi izumil kak nov stroj. Tako je nekoč videl v sanjah, da mu dirja nasproti konjenik na konju. V roki je držal kopje. Na vrhu kopja je nosil iglo, ki je imela na spodnjem koncu luknjo, skozi katero je bila naperjena nit. Na niti je visela mala zastavica. V tem se je Singer zbudil. Po kratkem razmišljevanju je rešil svoj problem. Dognal je, da mora biti pri iglah za šivalni stroj luknja na spodnjem, tanjšem koncu, ne pa, kakor pri navadnih iglah, na gornjem debelejšem.

Spanjolcu Don Eduardu Blasenu je neka vedeževalka prorokovala iz zvezd, da ne bo umrl v svoji postelji. On se je tega zelo prestrašil, ker je nad vse ljubil udobno življenje in hotel prav dolgo uživati srečo te solzne doline. Sklenil je, da sploh ne vstane iz postelje. In res je preživel šest let neprenehoma v postelji, končno pa je tudi zanj prišla zadnja ura. Potres je majal celo njegovo palačo in on je prestrašen skočil iz postelje, hoteč v begu iz hiši rešiti si življenje. Skočil na je tako neprevidno, da je zadel z glavo v nek oster rob ter obležal na mestu mrtev tik svoje postelje. Tako se je prerokovanje izpolnilo.

Kakor v skoraj vseh stvareh, so tudi v ležanju nekateri pravi umetniki. Eden izmed teh je bil tudi Anglež Whitte. Kot popolnoma zdrav in čil človek, je preležal v postelji šest let. Med tem časom je trikrat menjal svoje stanovanje; toda svoje postelje kljub temu ni zapustil, temveč se je dal s posteljo vred prepeljati v novo stanovanje. Nekeč je celo potoval iz Quebeca v Montreal — v postelji.

O znamenitem angleškem sodniku Doroulu se pripoveduje, da se nikdar ni ločil od svoje postelje. Stranke je zasliševal v svoji postelji ter tam tudi izrekel obsodbo. V svoji oporoki je prepovedal, da bi njegovo telo položili v rakev, pač pa je goreče prosil, da ga pokopljejo s posteljo vred.

DESET MOŠKIH NA ENO ŽENSKO.

Neki Amerikanec, ki je potoval po Tibetu, pripoveduje sledeče:

Napotil sem se iz Kalimponga, iztočno od Dardžilinga, na štirinajst dni trajajoče potovanje skozi tibetansko deželo do Giantse.

Ob celi poti v Giantse se nahajajo spalne kolibe, katere je postavila angleška vlada za svoje trgovske potnike. V Giantse se nahaja angleški trgovski agent, ki živi v trdnjavi, zavarovani od petdesetih indijskih vojakov pod poveljstvom nekega poročnika indijske armade. Tam je najti tudi angleški poštni urad ter enega indijskega doktorja.

Zašel sem med potjo v neki tibetanski samostan ter preživel tam dolge ure. Proučeval sem starodavne rokopise in knjige v družbi duhovnikov. Ti spisi so polni težke nerazumljive pobožnosti. Duhovniki mosijo visoke škornje iz blaga, katere zavezujejo zadaj, dolge hlače in dolgo suknjo, ki je stkana iz dlake tibetanskega vola.

Menihi izdelujejo sami topove za armado, katero organizirajo sami. Izdelujejo tudi meče, ki imajo dve ostrini, a puške uvažujejo iz drugih dežel.

Ženske, katere sem videl, so robustne ter si ne pokrivajo obrazov. Nosijo krila in jopiče ter si vežejo svoje obilne lase v visoke frizure.

Če je v družini, v katero se hoče deklica poročiti, deset bratov, se poroči z vsemi ob istem času. Po mojem mnenju — pripoveduje ameriški potnik — je prišlo to raditega, ker je v Tibetu veliko manj žena kot pa moških. Tibetanska ženska ima glavno besedo pri določitvi družine, v katero se hoče močiti.

Poročna slavnost v Tibetu je komplicirana in zelo čudna zadeva. Zgodaj zjutraj na poročni dan priredita toče in mati poslovljno svečanostno kkosilo v hiši neveste. Po kosilu ima duhovnik nagovor na nevesto, ki stoji pred njim. V svoj govor vplete kakšno ganljivo povest, ki napravi velik vtis na nevesto.

Ko je svečanostnega kosila konec, zapusti nevesta očetovo hišo na koinju — to seveda le pri bogatejših ljudeh — ter se napoti v ženino hišo, kjer vržejo nanjo ponarejen meč, da na ta način ustrahujejo hudobne duhove.

S tem pa ceremonij še ni konec. V sobo prinesejo tudi kisló mleko. Ko je mleko izpito, pripuste nevesto. Poroči se z enim ali z vsemi brati maenkrate ali v presledkih. V najboljših družinah gledajo na to, da niso vsi brati ob istem času doma. Če je en brat doma, se drugi odstrani.

Tibetanske ženske imajo fine naravné glasove in v Giantse so priredili meni na čast neko tibetansko opero. Trajala je pet ali šest ur. Slavni igralci in igralké iz Lhasse (glavnega tibetanskega mesta), prav lepih postav in obrazov, so predstavljali pravljíčne prizore o rojstvu njihovega boga Bude v nekem prejšnjem življenju, tekom katerega je pokazal čudovito radodarnost, kajti razdal je vse svoje premoženje med tberače.

GOS Z ZLATIMI JAJCI.

Pripovedka o kokoši, ki leže zlata jajca, ki je bila že davno znana, manj znana pa je povest o neki goski, ki ima baje isto hvaležno lastnost. Sreččen lastnik te goske je bil neki Anglež v Anatoliji.

Pred par meseci mu je prinesel njegov rojak iz Sirije, lepo, mlado gosko, ki naj bi mu služila za božično pečenko. Anglež je bil lepega ddaru zelo vesel ter je pital gosko z najboljšo hrano. Imenoval, ozlroma kkrstil je gosko na ime Avgust ter po-

stopal z njo, kakor je najboljšé mogel. Napočil je sveti večer in dražestna goska je izdahnila svojo plemenito gosjo dušo pod kuharjevim nožem. Prinesli so jo v kuhinjo, jo poparili in oskubili.

Goska je bila debela in mastna, da jo je bilo veselje gledati. Še večje pa je bilo začudenje, ko se je pričela ob takih prilikah običajna operacija, ter so ji razparali želodec. V njem so našli več koščkov neke kovine. Ko so jo obrisali in očistili, so se prepričali, da je bilo čisto zlato. Takih koščkov je bilo v želodcu dvaindvajset. Lastnik mastne pečenke, ki je bil vsled tega še bolj vesel je poklical k sebi par Arabcev, ter jih vprašal, če so že kedaj slišali povest o goski, ki nosi zlata jajca. Odgovorili so mu seveda, da pri njih še do sedaj o taki goski ni nič znanega, pač pa so že slišali o kokoši, z zlatimi jajci. Anglež je dolgo razpravljaj z Arabci ter jih je končno prepričal o nesreči, ki ga je zadel, ker je svojo gosko prerano zaklal, kajti čez par mescev bi bila nesla zlata jajca.

Poslal je svojega slugo k zlatarju, da preceni vrednost najdenih zrn. Kmalu so se vrnili Arabci, češ: To je res čisto zlato. Vest je šla od ust do ust in kmalu je govorila vsa okolica o angleževi goski.

Toda, kako je prišla goska do zlata? Stvar je popolnoma enostavna. Goska je zagledala luč sveta v mali vasici, skozi katero teče mali potok, ki se izliva v reko Orontes, ter ga imenujejo domačini Nar el Kasarat. V tem potoku so domačini dolgo časa izpirali zlata zrna. Ko se je med njimi pojavila neka očesna bolezen, so to opustili, misleč, da izvira bolezen od te vode. Med tem časom se je nabralo v potoku precej zlata. Goske so se hodile v ta potok kopati ter seveda z vodo požrle tuintam tudi kako zlato zrno, ki je na ta način prišlo tudi v želodec te goske. Toda Arabci so raje verovali v bajko Angleža, ki je radi božične pečenke prišel ob toliko bogastvo.

Zdravstvo

NAJBOLJŠA SREDSTVA, DA SE OBRANIMO JETIKE: SNAGA, DOBER ZRAK, SOLNCE, TEČNA HRANA, POČITEK.

1. Ne pusti svojih otrok v bližino jetičnega človeka;
2. ne dovoli nikomur, poljubovati svoje otroke;
3. umivaj si vedno roke pred jedjo;
4. umivaj se do pasu vsak dan z mrzlo vodo;
5. porabi svoj prosti čas za bivanje na prostem, v čistem, svežem zraku in na solncu;
6. v spalnici imej tudi pozimi odprta okna;
7. pusti otroke k telovadbi na prostem (sport, turistika);
8. privoščí utrujenemu telesu dovolj počitka: za odrastle 8 ur, za neodrastle 12 ur dnevno;
9. privoščí si dovolj tečne hrane, posebno mleka, mlečnih jedi, slanine in kruha;
10. vzdrži se ali vsaj omeji uživanje alkohola in nikotina;
11. izpiraj si večkrat usta, posebno pred jedjo;

KAKO MORA ŽIVETI NA JETIKI OBOLELI, DA NE OKUŽI DRUGIH.

1. Imej posebno sobo ali vsaj svojo posteljo daleč proč od drugih;
2. imej svoje posebno posteljno perilo;
3. imej svoje posebno jedilno orodje (nož, vilice, žlico, krožnike);
4. imej v sobi svoj pljuvalnik, napolnjen z lizolovo vodo;
5. če kašljaš drži robec pred usta;

6. umivaj si večkrat na dan roke;

7. ne dotikaj se jedi, ki so namenjene drugim;

8. ne poljubuj, posebno otrok ne, na usta;

9. život si umivaj večkrat z lizolovo vodo, če mogoče, vsak dan;

10. tvoje perilo naj se namaka vedno posebej v lizolovi vodi 24 ur (2 žlici lizola na 1 liter vode) ali pa naj se dobro prekuha;

11. umij tla pred posteljo in lesene dele postelje vsak teden z lizolovo vodo (5 žlic lizola na 1 liter vode).

ŠIRJENJE ŠPANSKE BOLEZNI.

Španska bolezen, ki je predlanskim zahtevala po vsem svetu ogromno žrtev, se je začela ponovno močno širiti skoro po vsej Evropi. Zlasti po Južni Nemčiji (Bavarski) in Avstriji razsaja zelo hudo. Nadalje prihajajo poročila o širjenju španske bolezni iz Anglije in iz skandinavskih držav (Švedska, Norveška in Danska).

Tako poročajo iz Londona, da je umrlo zaradi španske bolezni v 105. velikih mestih Anglije prvi teden meseca januarja 650 oseb, drugi teden 890 oseb in tretji teden pa 1262 oseb. Iz teh števil je razvidno, da se na Angleškem španska od dne do dne vedno bolj širi in da zahteva vedno več človeških žrtev. Španska bolezen razsaja zlasti med uradničtvom in nižjimi sloji.

Iz Švedske poročajo, da je obolel za špansko boleznijo sam švedski kralj Gustav. Poleg tega razsaja španska po mestih in deželi. Med vojaštvom je zbolelo za špansko boleznijo okoli 6700 mož.

V zadnjih dneh je dospelo poročilo, da je zbolela za špansko boleznijo tudi španska kraljica.

Tudi pri nas v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu ter v številnih podeželskih krajih je španska bolezen zelo razširjena, a dozdej še ni zahtevala mnogo žrtev. Bati pa se je, da postane v kratkem opasna.

z Španska bolezen, ki se zopet pojavlja v Evropi, je letos lažje vrste. V Ljubljani je obolelo za njo že nad 1000 oseb.

z Škrlatica se širi. V Srbiji se je začela opasno širiti škrlatica. V Nišu so morali zapreti vse šole. V Beogradu je dosedaj med šolsko mladino 14 slučajev te bolezni. Tudi med šolsko mladino v Zagrebu razsajajo razne kužne bolezni.

z Zagrebske bolnice so po zadnjih poročilih tako prenapolnjene, kakor še nikoli. Bolnike morajo odklanjati.

Razno

× Kardinali po narodnosti se dele tako-le: 29 Italijanov, 5 Francozov, 3 Nemci, 2 Angleža, 1 Irec, 2 Avstrijca, 1 Kanadčan, 1 Belgijec, 1 Braziljanec, 1 Nizozemec, 1 Madžar, 2 Poljaka, 1 Portugalec in 1 Čeh. Mi Jugoslovani nimamo nobenega kardinala. Kakor je iz teh števil razvidno, imajo Italijani največ kardinalov. Zato tudi ni čudno, da je za papeža skoro vedno izvoljen Italijan.

× Papežovo premoženje. Pregled zapuščine umrlega papeža Benedikta XV. je baje pokazal, da znaša papežovo premoženje le okrog 700.000 lir (okrog 10 milijonov naših kron), dočim se je računalo z milijoni lir. Sicer je to tudi lepa vsota, vendar je njegovo premoženje brezdvomno večje. Glavni papežev dedič je njegov nečak.

× Življenje Karla in Cite v izgnanstvu. Neki angleški časopis prinaša o življenju Karla in Cite na otoku Madeiri sledeče: Karl in Cita stanujeta v vasi Victoria pri Funchalu. Vstajata ob sedmi uri zjutraj, nakar prisostvujeta maši v posebno opremljeni sobi. Točno ob 9. uri zajtrkuje-

ta Karl in Cita v družbi grofa in grofice Hunyadi, potem pa se sprehajata po krasnem parku, ali pa se peljeta z avtomobilom na izprehod ali pa v mesto, kjer kupujeta čipke in druge nakite po trgovinah. Ob 1. uri se vrmeta k obedu; celo popoldne jima je zopet na razpolago, da se sprehajata ali pa spita. Okoli 6. ure zvečer pijeta čaj, ob 7. uri pa večerjata. Njunó življenje je precej enostavno in brez vseli skrbi in dela. Godi se Habsburgovcem na Madeiri mnogo bolje, kakor pa se je godilo Napoleonu na otoku Sv. Helene. Podnebje je na Madeiri naravnost krasno in le redkokdaj dežuje, tako da se vedno lahko sprehajata v prosti naravi. Ne motijo ju niti muhe, niti komarji, ki so Napoleona mučili na Sv. Heleni. Vhoda ne straži nevarni Lowe, angleški vojak, ki je imel ukaz da strelja, če bi pokazal Napoleon le najmanjšo namero, da pobegne. Na Madeiri čuva Habsburga zelo prijazen portugalski stražar v civilni obleki in svobodno se lahko vozita v mesto ali kam drugam na izprehode — Za to brezskrbno njuno lenuharjenje pa bo morala naša država prispevati lepe novce. Naj se poprimeta kakšnega posla!

× Strašna zima v Ameriki je zahtevala že mnoge žrtve. V Baltimoru in Washingtonu v Ameriki je razsajal zadnje dni hud ledeni vihar. Sneg je zapadel tako visoko, da oviram vsak promet. Knickerberško gledališče se je pod snegom podrlo, pri čemur je bilo ubitih 125 in ranjenih okoli 200 oseb. V Washingtonu se je vsled obilnega snega podrli streha kinematografa in ubila 69 oseb in okoli 100 ranila.

× Sestradano rusko prebivalstvo uživa mrlíče. Iz Ufe in Kazana poročajo, da postaja lakota že tako strašna, da izkopavajo ljudje mrlíče in jih uživajo. V tatarski vasi Tathait je neki kmet spekel mrtvo truplo svojega sedemletnega otroka.

× Delovna dolžnost žen v Bolgariji. Iz Sofije poročajo, da bodo v kratkem vpoklicane vse neomožene ženske od 16. do 30. leta na štirimesečno prisilno delo. Delale bodo v bolnicah, sirotišnicah, na državnih posestvih in v pisarnah. Premožnejše se glasom zakona lahko odkupijo in sicer znaša odkupnina najmanj 5000 levov (okrog 2500 naših kron) za osebo.

× Kolera v Poljski. Na vzhodni meji Poljske se je razširila kolera do 50 kilometrov v notranjost države. Kolero so najbrže zanesli tja begunci iz Rusije. Bolezen je zahtevala že mnogo žrtev.

× Morski roparji ob zapadni afriški obali. Skoro neverjetno je, da so še danes morski roparji. Neki londonski list poroča, da se ob zapadni afriški obali dogajajo ponovno napadi morskih roparjev na manjše ladje, posebno jadrnice. Morski roparji, ki imajo izbornó parno ladjo, so baje bivši nemški mornarji, ki so pobegnili iz vjetništva med svetovno vojno, razorožili angleško moštvo neke ladje, ter odpluli na morje, kjer so se ves čas vojne preživljali in se še sedaj po vojni žive samo od ropanja ladij. Teh morskih roparjev je skupno, kakor se sodi, krog 20. Angleške stražne ladje v zapadni Afriki so dobile nalogo, da te roparje zasledujejo ter vjamejo žive ali mrtve.

× Kralj ameriških ciganov umrl. V Detroitu je umrl kralj ameriških ciganov, cigan Josip Eli, ki je vladal severnoameriškim ciganskim plemenom. Njegov sin in naslednik Peter Eli bo kronan, čim minejo pogrebne svečanosti. Mrtvega kralja prepeljejo v Chicago, kjer bo pokopan z vsemi častmi ciganskega kralja v skupni grobnici ciganske dinastije.

× **Zemlja kot človeška hrana.** Nek ameriški zdravnik je skušal dokazati, da usoda stradalcev v Rusiji, ki se hranijo z zemljo in travo, ni tako strašna, kakor se splošno misli, ker ta hrana človeku mnogo manj škoduje, kakor n. pr. alkohol. Ta učitelj trdi, da je bila zemlja in trava hrana prvih ljudi, a nikjer ni zapisano, da bi se prvim ljudem godilo slabše, kakor se godi nam. Razen tega pravi ta zdravnik, da se nahaja v nekaterih krajih Rusije in Indije neka posebna črna zemlja, ki predstavlja pomešana z listjem in travo človeško hrano. Pomočnica tega zdravnika, neka profesorica Hermann je izumila stekleno posodo, v kateri se koncentrirajo solnčni žarki. V to posodo da kos zemlje. S posebno pripravo, takozvano vrtljivo, se ta zemlja zdobi v prah. Temu se prilije nekoliko olja ter dobro premeša. Sedaj je ta čudna zmes — pripravljena jed, ki je baje zelo dobra in tečna. Tako poročajo ameriški listi. Če bodo Rusi s tako hrano zadovoljni, je pa drugo vprašanje.

× **Človek, ki je zapustil preko 100 vdov.** V neki newyorški bolnici je umrl mož, ki je zapustil okoli 100 vdov. To se čuje sicer nekoliko čudno, pa bo menda le res, kajti okoli 100 žensk se je po njegovi smrti oglasilo, češ da so njegove vdove in da zahtevajo zato svoj delež iz zapuščine.

× **Petnajst milijonov žensk več na svetu kakor moških.** Pred svetovno vojno je bilo na svetu okoli šest milijonov več žensk kakor moških. Po zadnjih podatkih je pa narasla razlika na celih 15 milijonov.

× **Največ beračev — berači iz lenobe.** Mnogo beračev se izgovarja, da berači radi tega, ker nima dela. Ta izgovor je napotil nekega bogatega Parižana, da je napravil sledeč, zanimiv poizkus. Dogovoril se je z različnimi delodajalci, da bodo sprejeli vsakogar v delo, katerega pošlje on s pismom, in sicer proti dnevnemu zaslužku 4 franke. Tekom osmih mesecev se je oglasilo pri njem 727 beračev, ki so vsi tožili, da nimajo dela. Vsakemu je razložil, da lahko dobi delo, toda več kot polovica (415) je to ponudbo kratkoma odklonilo. 138 je ponudbo sicer sprejelo, toda pri delodajalcu se sploh niso oglasili. Nekaj jih je vstopilo v delo, toda po poldnevem «trudu» so zahtevali plačilo ter izginili. Eden je ostal samo en dan, tri dni pa jih je ostalo od vseh 727 samo 18. Iz tega sledi, da ima od 49 beračev, ki pravijo, da nimajo dela, samo eden resno voljo do dela in da berači res le iz pomanjkanja.

× **Ako hočeš dolgo živeti.** Kdor hoče dolgo živeti, pravijo Japonci, se mora ravnati po teh-le desetih zapovedih: 1.) Bodi po možnosti čim največ na svežem zraku. 2.) Jej meso samo enkrat na dan. 3.) Kopaj se dnevno v topli vodi. 4.) Obleko imej iz močne tkanine. 5.) V postelji ne bodi več kot sedem, in ne manj kot šest ur, in to v temni sobi pri odprtem oknu. 6.) Po en dan v tednu počivaj. 7.) Brani se strasti in razburjenju. 8.) Poroči se. 9.) Delaj umerjeno. 10.) Ne govori preveč.

× **Puščavniki še niso izumrli.** Koncem oktobra je neka družba turistov na Pirenejih našla v nekem samotnem gozdu v mali pol pod zemljo zgrajeni kolibi krog 80 let starega puščavnika z dolgimi lasmi in sivo brado dolgo do pasu, oblečenega v čudno obleko. Starec se je jako preplašil, ko je zagledal ljudi in se ni hotel sprva spustiti v razgovor. Končno je vendarle začel govoriti ter jim povedal, da živi že dvajset let v oni puščavi, ter da v vsej tej dobi ni videl razen njih nobenega človeka. V samoto je odšel ko je bil star 60 let, ker ga je življenje razočaralo in so se mu zastudili ljudje. Predno je odšel v samoto, je bil učitelj v neki vasi na deželi. V samoti si pripravlja vse sam: obleko in hrano, ogenj pa si napravlja s posebno spretnim drgnjenjem lesa ob les. Originalni samotar ne ve nič o modernem napredku v industriji, ne pozna ne avtomobilov ne zrakoplovov pa tudi strašna svetovna vojna mu je popolnoma nepoznana. Turisti so ga pregovarjali, naj odide z njimi in zapusti svojo samoto, toda zaman. Odgovoril jim je, da se počuti v svoji samoti popolnoma dobro.

× **Skrivnostna samomorilca.** Pred kratkim sta prišla dva popotnika moški in ženska v nek pariški hotel in zaprosila za sobo. «Hočeva se zadržati le toliko časa, da se preoblečeva, ker hočeva takoj oditi na vlak», sta prosila. Hotelirka jima je odstopila sobo, kamor sta dosleča takoj odšla. Okoli 8. ure zvečer še vedno nista odpotovala. Zato je hotelirka poslala sobarico v njuno sobo, da vidi, kaj je. «Jaz sem dolgo časa trkala», je dejala sobarica vrnivši se, «toda nikdo mi ni odgovoril». Sedaj se hotelirka sama poda do sobe, potrka, pa ker se ni nikdo oglasil, odpre vrata z odpiracem. Na postelji sta ležala mož in žena mrtva. Mož je držal v roki odprto steklenico. Takoj je bilo obveščeno redarstvo in poklicani zdravnik je mogel ugotoviti samo smrt. Razen tega je zdravnik dognal, da gre za samomor s cijankalijem, ki se je nahajal v oni mali stekleničici. Samomorilca nista ostavila niti pismo, niti kaj drugega, kar bi moglo pojasniti skrivnostni samomor. Našli so le stalno gledališko vstopnico, po kateri so mogli dognati njuna imena.

× **Ločitev zakona v Ameriki.** V Ameriki je leta 1919. prišla na šest porok ena ločitev. Največ se je ločilo takih zakoncev, kateri še dve leti niso skupaj živeli. Povod ločitvam so dali večji del surovost, brezbriznost za domače ognjišče ter zakonska nezvestoba.

× **Pred ogledalom lahko vsakdo sleherni dan opaža, kako se izgleda lepše in mlajše, ako se uporablja lekarnarja Fellerja že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za gojitev lepote, kakor Fellerjevo «Elsa»-pomado za lice, Fellerjevo «Elsa»-Tanochina-pomado za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad s poštnino vred 52 K; Fellerjevo «Elsa»-lilijino mlečno milo, najboljšo «milo lepote», 4 kosi poštnine prosto 98 kron. Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsattrg 360 (Hrvatsko).**

× **Umrli vsled strahu.** V nekem mestu na Švedskem se je dogodil pred nedavno sledeči slučaj: Vinjeni vseučeliški dijaki so v šali odvedli vseučeliškega slugo v prostor prevlečen s črnilo in so mu glavo položili na štor. Nato je eden izmed dijakov z vso močjo udaril slugo po vratu z mokro cunjko. ko so nato v veselem smeuhu hoteli «obglavljenega» slugo nagraditi za prestani strah, so uvideli, da je sluga mrtev. Umrli je od silnega strahu. — Pred nekaj dnevi pa se je dogodilo nekaj sličnega v Berlinu. Pred nekim sodiščem se je vodila razprava proti ubijalcu neke mlade deklice. Trgovca Freymundt in Koppe sta bila obtožena roparskega umora. Ves dan se je vršila razprava in Koppe je dobro vedel, da mu gre za glavo. Šele okoli polnoči so izrekli porotniki sodbo. Koppe je prisluškoval pri vratih. V strahoviti napetosti je pa čul samo besedi: «Kriv je». Prevzel ga je smrtni strah in počel se je tresti po celem životu. In to je trajalo celo uro. Ko je potem Koppe stopil v sodno dvorano, je bil popolnoma potr in duševno čisto zlomljen. Rekli so mu: «Dostmrtna temnica». Toda strah pred smrtjo je bil jačji v tem človeku in Koppe je še tekom iste noči umrl za kapjo. Njegov drug Freymundt je bil obsojen na 10 let temnice.

× **Operacija srca.** V Eliotovi bolnišnici v Mineapolisu so izvršili te dni res čudno operacijo. Neke triletne deklica je padla na iglo, ki se ji je zapičila globoko v srce, da je ni bilo mogoče več dobiti ven. Deklico so oddali takoj v bolnico, kjer so z Röntgenovimi žarki ugotovili lego igle. Bila je potrebna takojšnja operacija. Toda iglo so morali preriniti popolnoma skozi srce, da so jo mogli odstraniti. Zdravniki sami niso imeli mnogo upanja na uspeh; kljub temu pa je deklica v par dneh okrevala in je danes zopet zdrava.

× **Dragi dunajski zdravniki.** Iz Dunaja poročajo, da je dal neki bančni ravnatelj pred nekaj dnevi operirati svojo ženo nekemu vseučeliškemu profesorju, ki je poslal po izvršeni operaciji bančnemu ravnatelju račun, ki se je glasil za nič manj, kakor 10 milijonov avstrijskih kron.

Ženski kotichek PROTIALKOHOLNI BOJ ČEŠKIH ŽEN.

Pred kratkim je bil v češkoslovaški narodni skupščini dan ženskih govornikov. Povedale so te vrle češke žene, česa želijo «matere domovine» najbolj. Vse govornice so govorile o važni zadevi: o borbi proti alkoholizmu. V protialkoholnem gibanju se nudi ženi zares široko polje udejstvovanja, ker baš na tem polju je žena lahko za vzgled moškim. Govornice-poslanke vseh političnih strank so govorile kot matere, ne baš učeno, toda od srca in zato tem bolj učinkujoče. Govorile so o vsestranskih strašnih vplivih uživanja alkoholnih pijač na mlade in stare, na revne in bogate. Vse te krasne govore bo izdala češkoslovaška vlada na državne stroške v posebni knjigi in bo te knjige delila zastoj

Kaj je Elsafluid — to se zna!
Lekarnar Feller — Stubica!

med narod v propagandne svrhe. Zakon, s katerim je v Češkoslovaški zabranjeno mladini do 16, oziroma 18. leta uživati alkoholne pijače, je že sprejet.

Poslanica Malova je med drugim rekla: Namesto avtomatov z alkoholom, uredimo avtomate z mlekom! Alkohol naj se da tja, kamor spada — v lekarno ter se naj daje samo proti zdravniškemu receptu. Koncesije za prodajanje alkoholnih pijač naj se ne dajejo več. Ne dajajmo svojih otrok v natakarsko obrt. Milijone žen je obsojeno na zaloigre z možmi alkoholiki, milijoni otrok na težke posledice podedovanja telesnih slabosti po očetih-pijancih. V življenju delavskega stanu igra alkohol isto ulogo kakor boben v vojni: nalog ima prepiti razum, da se ne vprašuje, zakaj ni bolje! Gospa Landova je zahtevala, da se zabrani uživanje alkoholnih pijač vsem do 21. leta, dokler se telo mladega človeka najbolj razvija. Ne samo otrokom, temveč tudi odraslim je treba dati čim manj prilike, da morejo piti!

Z veseljem pozdravljamo tudi mi vrle češke žene, boriteljice za telesni in duševni prerod bratskega nam češkoslovaškega naroda in želimo, da bi njihovi zlati nauki, njihove odločne zahteve ter nasveti dobili odmeva tudi pri nas — med našim ženstvom.

Tisoči ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „Elsafluid“

kot lepotilo (kosmetikum)

na nego zob, sobnega mesa in glave ter kot dodatek k vodi za umivanje, ker učinkuje zaradi svojega antiseptičnega, čistega in osvežujočega delovanja kar najbolj. Ravno tako je priljubljen kot krepko, blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celotnega telesa. „Elsafluid“ je mnogo močnejši in učinkovitejši nego francosko žganje in sploh najboljšo sredstvo te vrste. Tisočera priznanja! Z samotom in poštnino za vsakejari

3 dvojeve steklenice ali 1 specialna steklenica 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 168 K
24 dvojnih ali 8 specialnih steklenic. 290 K
36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic. 394 K
POSTNINE PROSTO na Vašo pošto. Kder denar naprej pošlje, dobi še popust v saravi.
PRIMOT: Elsa obličje za kurja očesa po 5 K in K 7-50; Elsa mentolni klinčič 12 K; Elsa posajalni prašek 11 K; pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa ustna voda 26 K; Elsa kolonjska voda 41 K; Elsa ženski miris 41 K; glicerija po 6 in 30 K; Lysol, Lysolform 30 K; kšniški čaj 3 K; Elsa mrčesni prašek 15 K; slinč po podgane in miši po 8 in 12 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar.
STUBICA donja, Elsattrg št. 360
40-1 (Hrvaško). 48/144/11 b

Varčna gospodinja rabi edinole

GAZELA MILO

ki je najboljšo in najcenejše!

Delniška glavnica:
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10.000.000

Boograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. **Izdaja:** Celne, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.